

ZAKON
O DOSTOPNOSTI DO PROIZVODOV IN STORITEV ZA INVALIDE

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

Z zakonom o dostopnosti do proizvodov in storitev za invalide se v pravni red Republike Slovenije prenaša Direktiva (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve. Direktiva mora biti prenesena v slovenski pravni red do 28. junija 2022, zakon pa se bo začel uporabljati z 28. junijem 2025.

Direktiva (EU) 2019/882 je bila sprejeta z namenom približevanja zakonov in drugih predpisov držav članic v zvezi z zahtevami glede dostopnosti proizvodov in storitev. Predstavlja poenotenje nacionalnih zavez ter obveznosti glede dostopnosti iz Predstavlja poenotenje nacionalnih zavez ter obveznosti glede dostopnosti iz Konvencije o pravicah invalidov in Izbirni protokol h Konvenciji o pravicah invalidov (Uradni list Republike Slovenije, št. 37/08 Mednarodne pogodbe, št. 10/08).

Dostopnost, ki po svoji definiciji preprečuje ali odpravlja ovire za uporabo vsakdanjih proizvodov in storitev, je osrednja točka Konvencije o pravicah invalidov ter hkrati tudi ena od prednostnih nalog Evropske strategije o invalidnosti za obdobje 2010–2020 in Evropske strategije o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030, ki določa ukrepe za izvajanje Konvencije o pravicah invalidov na ravni EU.

Gospodarski subjekti se srečujejo z različnimi in pogosto nasprotujočimi si nacionalnimi zahtevami glede dostopnosti, ki jim preprečujejo, da bi izkoristili potencial notranjega trga.

Direktiva (EU) 2019/882 je tako zagotovila prosti pretok proizvodov in storitev z opredelitvijo in uporabo skupnih zahtev glede dostopnosti za izbrane proizvode in storitve ter z uporabo enakih zahtev za zakonodajo na področju EU, ki določa splošne obveznosti glede dostopnosti.

Povpraševanje po dostopnih proizvodih in storitvah je veliko, število invalidov in/ali državljanov s funkcijskimi omejitvami pa se s staranjem prebivalstva povečuje. Zaradi staranja prebivalstva v Evropski uniji se pričakuje tudi več prebivalstva z različnimi oblikami invalidnosti in/ali z lažjo invalidnostjo. Večja dostopnost do proizvodov in storitev bo koristilo tako potrebam teh potrošnikov kot industriji. Okolje, v katerem so proizvodi in storitve dostopnejši, omogoča večjo vključenost in udeležbo državljanov v družbi. Podpira neodvisno življenje in avtonomne odločitve ter hkrati prispeva k uresničevanju načela enakega obravnavanja invalidov pri dostopu do blaga in storitev. V Konvenciji ZN je določeno tudi, da bi morali biti proizvodi, okolja, programi in storitve oblikovani tako, da bi jih lahko uporabljali vsi, kolikor je to mogoče, ne da bi jih bilo treba prilagoditi ali posebej oblikovati. Takšno „univerzalno oblikovanje“ ne bi smelo izključevati podpornih naprav za posamezne skupine invalidov, če so potrebne. V skladu s Konvencijo ZN so invalidi ljudje z dolgotrajnimi telesnimi, duševnimi, intelektualnimi ali senzoričnimi okvarami, ki jih v povezavi z drugimi ovirami lahko omejujejo, da bi enako kot drugi polno in učinkovito sodelovali v družbi.

V Sloveniji živi okoli 170.000 invalidov ali 8,5% celotne populacije. Če dodamo populacijo starejših (skoraj 20 % prebivalcev je starejših od 65 let) in družine z otroci (gibanje z vozički) vidimo, da se zahteve za te ranljive skupine vedno bolj povečujejo in glede na demografsko stanje ter staranje prebivalstva, bo ta trend le še naraščal.

Proizvajalci in ponudniki storitev po svetu trenutno uporabljajo različne pristope pri izpolnjevanju zahtev glede dostopnosti, kadar dejansko proizvajajo/zagotavljajo proizvode in storitve s posebnimi elementi dostopnosti. Ti pristopi so včasih odvisni od nacionalnih in mednarodnih standardov, ki pa med regijami ali državami niso vedno usklajeni, zato je potrebno vsaj znotraj trga EU, zahteve poenotiti.

Proizvodi in storitve, ki spadajo v področje uporabe te direktive, so rezultat analize, ki je bila opravljena med pripravo ocene učinka in s pomočjo katere so bili opredeljeni zadevni proizvodi in storitve za osebe s funkcijskimi omejitvami, vključno z invalidi.

Direktiva prav tako predvideva, da je delo majhnih in srednjih podjetij ter mikropodjetij treba olajšati s harmonizacijo nacionalnih določb o dostopnosti ter hkrati ohraniti potrebne zaščitne ukrepe.

Predlog Zakona o dostopnosti do proizvodov in storitev je nastal na podlagi Direktive (EU) 2019/882 v okviru medresorske delovne skupine, skupaj s predstavniki invalidov in postavlja splošni okvir glede dostopnosti proizvodov in storitev ter ureja zahteve za dostopnost proizvodov in storitev, s katerimi se zagotavlja dostopnost za uporabnike z različnimi oblikami invalidnosti. Prav tako določa obveznosti gospodarskih subjektov glede dostopnosti proizvodov in storitev za invalide ter opredeljuje nadzorne organe v zvezi z nadzorom nad proizvodi in ponudniki storitev iz tega zakona.

Pri oblikovanju zakona je bilo upoštevano priporočilo Evropske Komisije, da je potrebno zahteve glede dostopnosti uvesti na način, ki bo čim manj obremenjujoč za gospodarske subjekte.

Predlog zakona določa, da morajo vsi gospodarski subjekti, ki sodelujejo v dobavni in distribucijski verigi, zagotoviti, da dajejo na trg samo tiste proizvode, ki so v skladu z zahtevami o dostopnosti tega zakona. Predlog zakona zagotavlja jasno in sorazmerno razdelitev obveznosti, ki ustrezajo vlogi vsakega izmed gospodarskih subjektov v dobavni in distribucijski verigi.

Prenos Direktive (EU) 2019/882 v slovenski pravni red predstavlja napredek za invalide, saj bodo po letu 2025 lahko enakovredno dostopali do širšega nabora dostopnih proizvodov in storitev po konkurenčnih cenah. Povečalo se bo tudi varstvo invalidov kot potrošnikov, saj bodo subjekti na trgu zavezani k izpolnjevanju dostopnosti proizvodov in storitev na trgu.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE ZAKONA

2.1. Cilji

Da se poveča dostopnost do proizvodov in storitev za invalide, so v predlogu zakona določene konkretne zahteve za dostopnost. Glavni cilj predloga zakona pa je izboljšati delovanje notranjega trga na področju dostopnosti proizvodov in storitev ter urejanja položaja invalidov z omogočanjem enakovrednega dojetanja, uporabe in razumevanja proizvodov in storitev na enak način kot ostalim.

2.2. Načela

Predlog zakona temelji na naslednjih načelih:

- načelo spoštovanja dostojanstva in neodvisnosti invalida,
- načelo enakega obravnavanja invalidov pri dostopu do blaga in storitev,
- načelo svobodne izbire blaga in storitev,
- načelo omogočanja vključenosti in udeležbe invalidov v družbi,
- načelo individualne obravnave, zagotavljanja enakih možnosti in dostopnost,
- načelo prostega pretoka proizvodov in storitev,
- načelo sorazmernosti.

2.3. Poglavitne rešitve

Predlog zakona v splošnih določbah opredeljuje vsebino zakona, to je zahteve za dostopnost za določene proizvode in storitve za uporabnike z različnimi oblikami invalidnosti, obveznosti gospodarskih subjektov glede dostopnosti proizvodov in storitev ter nadzor nad izvajanjem določb tega zakona in na njegovi podlagi izdanih predpisov.

S 3. členom je določeno, da se zakon uporablja za proizvode in storitve za katere so elementi dostopnosti najbolj potrebni, da bi se zmanjšali stroški prilagoditev proizvodov ali storitev različnim nacionalnim zahtevam, ki so lahko še posebej obremenjujoče za mala in srednja podjetja (MSP), s ciljem poenotiti delovanje enotnega trga, omogočiti lažje izvajanje obveznosti glede dostopnosti, tudi na področju javnih naročil, spodbuditi čezmejno sodelovanje pri evropskih strukturnih in investicijskih skladih in s tem povečati konkurenčnost gospodarskih subjektov, še posebej MSP.

Prvi odstavek 3. člena določa proizvode za katere se zakon uporablja, in sicer za potrošniške sisteme računalniške strojne opreme za splošno rabo in njihove operacijske sisteme, samopostrežne terminale, namenjene zagotavljanju storitev, za katere se uporablja ta zakon; to so: bankomati, prodajni avtomati za vozovnice, avtomati za prijavo, interaktivne samopostrežne terminale za zagotavljanje informacij (razen terminalov, ki so nameščeni kot sestavni deli vozil, zrakoplovov, ladij), potrošniško terminalno opremo z interaktivnimi računalniškimi zmogljivostmi, ki se uporablja za elektronske komunikacijske storitve, potrošniško terminalno opremo z interaktivnimi računalniškimi zmogljivostmi, ki se uporablja za dostop do avdiovizualnih medijskih storitev in e-bralnike.

Drugi odstavek 3. člena pa določa storitve za katere se zakon uporablja, in sicer za

- a) elektronske komunikacijske storitve, razen storitev prenosa, ki se uporabljajo za zagotavljanje storitev stroj-stroj;
- b) storitve, ki zagotavljajo dostop do avdiovizualnih medijskih storitev;
- c) naslednje elemente storitev zračnega, avtobusnega in vodnega potniškega prevoza, razen storitev mestnega, primestnega in regionalnega prevoza, za katere se uporabljajo le elementi iz točke (v):
 - (i) spletišča;
 - (ii) storitve na osnovi mobilnih naprav, vključno z mobilnimi aplikacijami;
 - (iii) elektronske vozovnice in storitve izdajanja elektronskih vozovnic;
 - (iv) zagotavljanje informacij o prevoznih storitvah, vključno s potovalnimi informacijami v realnem času; v primeru informativnih zaslonov je to omejeno le na interaktivne zaslone, ki so na ozemlju Unije, ter
 - (v) interaktivne samopostrežne terminale na ozemlju Unije, razen tistih, ki so nameščeni kot sestavni deli vozil, zrakoplovov ali ladij, ki se uporabljajo za zagotavljanje kateregakoli dela takšnih storitev potniškega prevoza;
- d) potrošniške bančne storitve;
- e) e-knjige in namensko programsko opremo ter
- f) storitve e-trgovine.

Določene so izjeme od uporabe tega zakona, in sicer se zakon ne uporablja za določeno vsebino spletišč in mobilnih aplikacij, za mikropodjetja, ki zagotavljajo storitve ter za področje železniškega prevoza, ki je urejeno z Uredbo Komisije (EU) št. 1300/2014 z dne 18. novembra 2014 o tehničnih specifikacijah za interoperabilnost v zvezi z dostopnostjo železniškega sistema Unije za invalide in funkcionalno ovirane osebe in) Uredbo Komisije (EU) št. 454/2011 z dne 5. maja 2011 o tehničnih specifikacijah za interoperabilnost v zvezi s podsistemom »telematske aplikacije za potniški promet« vseevropskega železniškega sistema.

Določba 5. člena natančno opredeljuje osnovne pojme, ki jih zasledimo v zakonu.

Poglavje, ki se nanaša na zahteve glede dostopnosti in prosti pretok opredeljuje splošne zahteve glede dostopnosti in pretoka proizvodov in storitev. Gospodarski subjekti v skladu s svojimi obveznostmi, določenimi v tem zakonu, omogočijo dostopnost na trgu samo proizvodom in opravljajo storitve, ki izpolnjujejo zahteve glede dostopnosti v skladu s tem zakonom. Oviranje omogočanja dostopnosti proizvodov na trgu ali zagotavljanja storitev, ki izpolnjujejo zahteve iz tega zakona ni dovoljeno.

Določba 8. člena zakona je pravna podlaga za podzakonski akt, s katerim bodo določene podrobnejše zahteve glede dostopnosti proizvodov, njihovo označevanje in postopek ugotavljanja skladnosti, ki morajo biti izpolnjene, da bo zagotovljena njihova dostopnost v skladu s tem zakonom.

Določbe od 9. do vključno 13. člena vsebujejo splošne zahteve glede dostopnosti do storitev ter podrobnejše opredelitve glede dostopnosti do elektronskih komunikacijskih storitev, storitev, ki omogočajo dostop do avdiovizualnih medijskih storitev, e- knjige ter dostopnosti zračnega, avtobusnega in vodnega potniškega prevoza. Na področju dostopnosti storitev, ki omogočajo dostop do avdiovizualnih medijskih storitev, bo oblikovan podzakonski akt, ki bo podrobneje opredeljeval zahteve glede dostopnosti do le teh.

Določba 14. člena je pravna podlaga za sprejem smernic, ki jih sprejme minister, pristojen za invalide skupaj in v sodelovanju z ministrom, pristojnim za proizvode in ministrom, pristojnim za storitve iz tega zakona. Smernice se objavijo na spletni strani ministrstva. Namen smernic je zagotavljanje lažje implementacije predloga zakona predvsem za mikro podjetja, pripravljale pa se bodo ob sodelovanju vseh zadevnih deležnikov.

Nadalje zakon podrobno opredeljuje obveznosti gospodarskih subjektov, ki se ukvarjajo s proizvodi, natančneje obveznosti proizvajalcev, pooblaščenih zastopnikov, uvoznikov in distributerjev, ki jih morajo le ti zagotoviti preden proizvod pride na trg, da bo skladen z zahteva glede dostopnosti iz predloga zakona. Določeno je, da morajo gospodarski subjekti iz predloga zakona v obdobju pet let od dobave proizvoda imeti informacijo (identiteto) o tem, kateri gospodarski subjekt jim je proizvod dobavil in komu so ta proizvod dobavili. Te podatke morajo na zahtevo posredovati organom za nadzor trga iz tega zakona.

Določba 21. člena tega zakona določa obveznost ponudnikov storitev zagotavljati, da storitve oblikujejo in opravljajo v skladu z zahtevami glede dostopnosti iz tega zakona ter da so vzpostavljeni postopki za nadaljnje zagotavljanje storitev v skladu z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti. Ponudniki storitev morajo pripraviti informacije o storitvah, ki izpolnjujejo zahteve glede dostopnosti v skladu s tem zakonom, glede na posamezno vrsto storitve, ta pa mora biti na voljo javnosti v pisni in ustni obliki, ter tudi v obliki, ki je dostopna invalidom. Ponudniki storitev morajo te informacije hraniti, posodablјati in objavljati, dokler se storitev izvaja. Prav tako morajo zagotoviti, da imajo vzpostavljene postopke za nadaljnje zagotavljanje storitev v skladu z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti. Pri tem morajo ustrezno upoštevati spremembe značilnosti zagotavljanja storitve, spremembe veljavnih zahtev glede dostopnosti in spremembe harmoniziranih standardov ali tehničnih specifikacij, na podlagi katerih se ugotavlja skladnost storitve z zahtevami glede dostopnosti.

Določba 22. člena določa, da se zahteve glede dostopnosti proizvoda ali storitve iz tega zakona uporabljajo, če zagotavljanje skladnosti ne zahteva bistvene spremembe proizvoda ali storitve, zaradi katere bi se temeljito spremenile osnovne značilnosti proizvoda ali storitve, ter zavezancem ne nalaga nesorazmernega bremena. V členu so določena merila za izjemne primere, ko izpolnjevanje zahtev iz predloga zakona pomeni nesorazmerno breme za gospodarske subjekte ali, če ne zahtevajo znatnih sprememb proizvodov in storitev, ki bi lahko povzročile njihovo temeljito spremembo z vidika izpolnjevanja zahtev iz predloga zakona. S podzakonskim aktom bodo opredeljena tudi merila za oceno nesorazmernega bremena.

Zakon opredeljuje tudi domnevo o skladnosti proizvodov in storitev, dostopnost na podlagi drugih aktov Unije ter skladnost s harmoniziranimi standardi in tehničnimi specifikacijami ali njihovimi deli in tako izpolnjujejo zahteve glede dostopnosti iz tega zakona.

Nadalje zakon opredeljuje nadzor trga proizvodov, opredeljuje nadzorni organ in določa postopek za obravnavo proizvodov, ki niso skladni z zahtevami glede dostopnosti na nacionalni ravni ter določa

ukrepe v zvezi z formalno neskladnostjo proizvoda in ukrepe v primeru, da se neizpolnjevanje ukrepov nadaljuje tudi po zahtevi inšpektorata za odpravo formalnih neskladnosti. Določen je tudi zaščitni postopek unije (zaščitna klavzula), ki pooblašča nadzorne organe in pristojna ministrstva iz tega zakona, da v zvezi s proizvodi, ki niso skladni z zahtevami glede dostopnosti ali ne zagotavljajo zaščite javnih interesov, izvedejo omejevalne ukrepe, ter jih zavezuje, da o navedenih ukrepih obvestijo Komisijo in druge države članice.

Z zakonom je opredeljen nadzor trga storitev, ki ga za vsako posamezno storitev izvaja pristojni nadzorni organ, določen v 30. členu tega zakona ter tako redno preverjanje skladnosti storitev z zahtevami iz tega zakona, obravnavanje pritožbe ali poročila o vprašanjih v zvezi z neskladnostjo storitev z zahtevami glede dostopnosti iz tega zakona ter preverja, ali je zavezanec sprejel potrebne korektivne ukrepe.

Zakon določa tudi pooblastila v inšpekcijskem nadzoru. S temi pooblastili v okviru obstoječih pristojnosti se inšpekcijskim organom izboljšujejo možnosti ukrepanja, z namenom kakovostnejšega in še učinkovitejšega nadzora trga in skladnosti proizvodov, s čimer se zagotavlja visoka stopnja zaščite javnih interesov. V hitrem prekrškovnem postopku se lahko izreče globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom. Poleg splošnih pravil za odmero sankcije iz zakona, ki ureja prekrške, se pri določanju višine globe upoštevajo posledice izvršitev prekrška za uporabnika proizvodov ali storitev iz tega zakona.

Nadalje zakon določa prekrške za kršitev zagotavljanja dostopnosti do proizvodov in za kršitev zagotavljanja dostopnosti do vsake posamezne vrste storitve.

Ukrepi na podlagi tega zakona se uporablja od 28. junija 2025, ukrepi za sprejem komunikacije v sili v okviru enotne evropske številke za klic v sili »112« pa se lahko začnejo uporabljati najpozneje od 28. junija 2027 dalje.

Zakon določa prehodno obdobje v katerem ponudniki storitev lahko pri zagotavljanju storitev še naprej uporabljajo proizvode, ki so jih zakonito uporabljali za zagotavljanje podobnih storitev, vendar le do 28. junija 2030. Prav tako se lahko pogodbe o storitvah, sklenjene pred 28. junijem 2025 izvajajo brez sprememb do poteka njihove veljavnosti, vendar ne dlje kot pet let po navedenem datumu. Samopostrežni terminali, ki so jih ponudniki storitev zakonito uporabljali za zagotavljanje storitev pred 28. junijem 2025, se lahko še naprej uporabljajo za zagotavljanje podobnih storitev do konca njihove ekonomsko koristne življenjske dobe, vendar ne dlje kot 20 let po začetku njihove uporabe. Še nadalje se lahko v nespremenjeni obliki uporablja storitev e-knjige, ki je bila v uporabi pred 28. junijem 2025.

Določba 43. člena določa obveznost poročanja Evropski Komisiji in priprava poročil o uporabi ukrepov za zagotovitev dostopnosti za proizvode in storitve na podlagi tega zakona. Poročilo mora vsebovati informacije o razvoju dostopnosti proizvodov in storitev, morebitna vezanost na določeno tehnologijo ali ovire za inovacije ter učinek tega zakona na gospodarske subjekte in invalide z vidika socialnega, ekonomskega in tehnološkega razvoja ter druge informacije. Komisija v poročilih upošteva stališča gospodarskih akterjev in ustreznih nevladnih organizacij, vključno z invalidskimi organizacijami.

Komisiji v imenu Republike Slovenije poroča koordinator za mednarodne zadeve na ministrstvu, pristojnem za invalidsko varstvo. Resorno ministrstvo, ki je pristojno za zagotavljanje dostopnosti do posameznega proizvoda ali storitve na podlagi tega zakona, mora letno, najkasneje do konca meseca januarja za preteklo leto, koordinatorju poročati o razvoju dostopnosti in pripraviti informacije za izdelavo poročila Komisiji.

Končna določba določa začetek veljavnosti zakona, to je petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, in začetek uporabe zakona, to je 28. junija 2025.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNOFINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona bo imel finančne posledice na naslednjih področjih:

Na področju gospodarstva bodo za namene izvajanja nadzora in drugih dejavnosti v zvezi z izvajanjem zakona potrebna dodatna finančna sredstva za zaposlitev dveh uradnikov na Tržnem inšpektoratu Republike Slovenije. Za namen preverjanja izpolnjevanja predpisanih zahtev za proizvode s pregledi in preskusi v usposobljenih laboratorijih, so za nove zaposlitve potrebna sredstva v višini 60 tisoč eurov na letni ravni ter nadalje za tehnične preglede in analize, sredstva v višini 20 tisoč eurov na letni ravni.

V okviru področja infrastrukture se finančne posledice ocenjujejo za področje cestnega prometa bo potrebna ena nova zaposlitev ter 32 tisoč eurov letno za izpolnjevanje predpisanih zahtev glede dostopnosti.

Na področju ladijskega prometa bo potrebno zagotoviti 75 tisoč eurov sredstev letno za zaposlitev dveh inšpektorjev za nadzor dostopnosti, za tehnične preglede ter analize pa dodatnih 20 tisoč eurov letno. Na področju železniškega prometa se finančne posledice ugotavljajo v višini 36 tisoč eurov letno.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog zakona ima dodatne finančne posledice na posameznih področnih ministrstvih. Za njegovo izvajanje bodo potrebna dodatna sredstva, ki jih bo potrebno zagotoviti v Proračunu Republike Slovenije od leta 2025 dalje.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Države članice Evropske Unije morajo prenesti Direktivo (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve v svoj nacionalni pravni red. Zahteve glede dostopnosti do proizvodov in storitev pa naj bi začele veljati in se uresničevati na trgu od 28. junija 2025 dalje.

Namen prenosa Direktive v slovenski pravni red je harmonizirati zahteve glede dostopnosti proizvodov in storitev za invalide z odpravo in preprečevanjem ovir za prosti pretok proizvodov in storitev tako na slovenskem kot tudi evropskem trgu.

Zakonska ureditev drugih držav na področju zagotavljanja dostopnosti do proizvodov in storitev za invalide ni znana, saj prenos vsebine direktive v nacionalno zakonodajo drugih držav članic še poteka.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ima posledic glede postopkov oziroma poslovanju javne uprave predvsem pri zagotavljanju nadzora nad zahtevami dostopnosti, ki jih opredeljuje predloga zakona. Posledice se bodo odražale v novih zaposlitvah kadra za izvajanje nadzora na področju gospodarstva in infrastrukture.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona nima posledic pri obveznosti strank.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona nima posledic za okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Predlog zakona ima posledice na gospodarstvo, predvsem z vidika harmonizacije dostopnosti do proizvodov in storitev za invalide, kar pomeni da bodo na podlagi predloga zakona gospodarski subjekti morali zagotavljati predpisane standarde v zvezi z zagotavljanjem dostopnosti proizvodov in storitev na trgu. Vsi gospodarski subjekti, ki sodelujejo v dobavni in distribucijski verigi bodo morali zagotoviti, da dajejo na trg samo tiste proizvode, ki so v skladu z zahtevami o dostopnosti tega zakona.

Predlog zakona ima kot posledico tudi jasno in sorazmerno razdelitev obveznosti, ki ustrezajo vlogi vsakega izmed gospodarskih subjektov v dobavni in distribucijski verigi. Najpomembnejša posledica predloga zakona pa je prost pretok blaga in storitev na trgu, ki pozitivno vpliva na prosto izbiro posameznikov, v tem primeru invalidov, na trgu blaga in storitev.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog zakona bo izboljšal kakovost življenja invalidov in prispeval k uresničevanju načela enakega obravnavanja invalidov pri dostopu do blaga in storitev.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona nima posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona ima posledice na vseh področjih, ki se dotikajo vsakodnevnega življenja invalidov, torej tudi na področju kulture, infrastrukture, ter ostalih področij, ki jih zajema zakon.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Sprejeti zakon bo predstavljen javnosti na spletnih straneh Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter posameznih resornih ministrstev, ki jih zajema zakon in predstavitevami zainteresirani javnosti preko medijev, spletnih strani.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Izvajanje predloga zakona se bo spremljalo na podlagi letnih poročil resornih ministrstev, ki so pristojna za zagotavljanje dostopnosti do posameznega proizvoda ali storitve na podlagi tega zakona. Prav tako se izvajanje zakona spremljalo z namenom poročanja Evropski Komisiji.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

/

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Predlog zakona bo predvidoma objavljen na e-demokraciji dne 11. februarja 2022. Javna obravnavo bo trajala 20 dni, do 3. marca 2022. Predlagatelj zakona je predlog zakona pripravil v okviru medresorske delovne skupine ter s predstavniki invalidov.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Pri pripravi zakona je sodelovala medresorska delovna skupina za pripravo Zakona o dostopnosti do proizvodov in storitev za invalide, ki jo je vodilo Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti s predstavnicama:

- Saša Mlakar, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,

- Simona Kamšek, , Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,

ter ostali člani kot predstavniki :

- Vojmir Drašler, Ministrstvo za infrastrukturo,
- mag. Irena Možek Grgurevič, , Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo,
- Pavli Koc, Ministrstvo za okolje in prostor,
- Mateja Urbančič, Ministrstvo za finance,
- Tina Bizjak Ahačič, Ministrstvo za javno upravo,
- Marija Sever, Ministrstvo za javno upravo,
- mag. Dragan Petrović, Ministrstvo za javno upravo,
- Martina Kuliš Potokar, Ministrstvo za javno upravo
- mag. Matej Strahovnik, Ministrstvo za kulturo,
- Metka Šošterič, Ministrstvo za kulturo,
- Adem Skender, Ministrstvo za kulturo,
- Tomaž Gorjanc, Agencija za komunikacijska omrežja in storitve,
- Katja Kmet Vrčko, Agencija za komunikacijska omrežja in storitve,
- Nataša Vidmar Kraljevič, Agencija za komunikacijska omrežja in storitve
- Aleš Ojsteršek, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport,
- mag. Maja Rigač, Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije,
- Lea Wildmann, Gospodarska zbornica Slovenije,
- Mateja De Reya, Zveza Sožitje,
- Mateja Toman, Društvo distrofikov Slovenije.

Člani delovne skupine za svoje sodelovanje niso prejeli plačila.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- Janez Cigler Kralj, minister
- mag. Cveto Uršič, državni sekretar
- mag. Andrejka Znoj, generalna direktorica Direktorata za invalide
- Saša Mlakar, sekretarka, Direktorat za invalide
- Simona Kamšek, podsekretarka, Direktorat za invalide

Zakon o dostopnosti do proizvodov in storitev za invalide

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina zakona)

(1) Ta zakon ureja zahteve za dostopnost proizvodov in storitev, s katerimi se zagotavlja dostopnost za invalide.

(2) S tem zakonom se določajo obveznosti gospodarskih subjektov glede dostopnosti proizvodov in storitev za invalide.

(3) Ta zakon določa nadzorne organe v zvezi z nadzorom nad proizvodi in ponudniki storitev iz tega zakona.

(4) Ta zakon se lahko uporablja tudi za osebe na podlagi Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov.

2. člen (predpisi Evropske unije)

Ta zakon v pravni red Republike Slovenije prenaša Direktivo (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve (UL L št. 151 z dne 7.6.2019, str. 70).

3. člen (področje uporabe)

(1) Zakon se uporablja za naslednje proizvode:

a) potrošniške sisteme računalniške strojne opreme za splošno rabo in operacijske sisteme teh sistemov strojne opreme;

b) naslednje samopostrežne terminale:

(i) plačilne terminale;

(ii) samopostrežne terminale, namenjene zagotavljanju storitev, za katere se uporablja ta zakon:

- bankomate;
- prodajne avtomate za vozovnice;
- avtomate za prijavo;
- interaktivne samopostrežne terminale za zagotavljanje informacij, razen terminalov, ki so nameščeni kot sestavni deli vozil, zrakoplovov ali ladij;

c) potrošniško terminalno opremo z interaktivnimi računalniškimi zmogljivostmi, ki se uporablja za elektronske komunikacijske storitve,

d) potrošniško terminalno opremo z interaktivnimi računalniškimi zmogljivostmi, ki se uporablja za dostop do avdiovizualnih medijskih storitev, ter

e) e-bralnike.

(2) Zakon se uporablja za naslednje storitve:

a) elektronske komunikacijske storitve, razen storitev prenosa, ki se uporabljajo za zagotavljanje storitev stroj-stroj;

b) storitve, ki zagotavljajo dostop do avdiovizualnih medijskih storitev;

c) naslednje elemente storitev zračnega, avtobusnega in vodnega potniškega prevoza, razen storitev mestnega, primestnega in regionalnega prevoza, za katere se uporabljajo le elementi iz točke (v):

(i) spletišča;

(ii) storitve na osnovi mobilnih naprav, vključno z mobilnimi aplikacijami;

(iii) elektronske vozovnice in storitve izdajanja elektronskih vozovnic;

(iv) zagotavljanje informacij o prevoznih storitvah, vključno s potovalnimi informacijami v realnem času; v primeru informativnih zaslonov je to omejeno le na interaktivne zaslone, ki so na ozemlju Unije, ter

(v) interaktivne samopostrežne terminale na ozemlju Unije, razen tistih, ki so nameščeni kot sestavni deli vozil, zrakoplovov ali ladij, ki se uporabljajo za zagotavljanje kateregakoli dela takšnih storitev potniškega prevoza;

d) potrošniške bančne storitve;

e) e-knjige in namensko programsko opremo ter

f) storitve e-trgovine.

4. člen

(izjeme glede uporabe zakona)

(1) Zakon se ne uporablja za naslednjo vsebino spletišč in mobilnih aplikacij:

- predhodno posnete časovne medijske vsebine, objavljene pred 28. junijem 2025;
- oblike zapisa pisarniških datotek, objavljene pred 28. junijem 2025;
- spletne zemljevide in storitve zemljevidov, če so ključne informacije pri zemljevidih, ki so namenjeni navigaciji, zagotovljene na dostopen digitalen način;
- vsebine tretjih oseb, ki jih zadevni gospodarski subjekt ni ne financiral ne razvil oziroma niso pod njegovim nadzorom;
- vsebine spletišč in mobilnih aplikacij, ki se štejejo za arhiv, kar pomeni, da vsebujejo le vsebino, ki se ne posodablja ali ureja po 28. juniju 2025.

(2) Zakon ne velja za mikropodjetja, ki zagotavljajo storitve.

(3) Zakon se ne uporablja za področje železniškega prevoza, ki je urejeno z:

a) Uredbo Komisije (EU) št. 1300/2014 z dne 18. novembra 2014 o tehničnih specifikacijah za interoperabilnost v zvezi z dostopnostjo železniškega sistema Unije za invalide in funkcionalno ovirane osebe in

b) Uredbo Komisije (EU) št. 454/2011 z dne 5. maja 2011 o tehničnih specifikacijah za interoperabilnost v zvezi s podsistemom »telematske aplikacije za potniški promet« vseevropskega železniškega sistema.

5. člen

(pomen izrazov)

Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, imajo naslednji pomen:

1. invalidi pomeni osebe z dolgotrajnimi telesnimi, duševnimi, intelektualnimi ali senzoričnimi okvarami, ki jih v povezavi z različnimi ovirami lahko omejujejo, da bi enako kot drugi polno in učinkovito sodelovali v družbi;
2. proizvod pomeni snov, pripravek ali blago, pridobljeno v proizvodnem procesu, razen hrane, krme, živih rastlin in živali, proizvodov človeškega izvora ter proizvodov rastlin in živali, neposredno vezanih na njihovo prihodnje razmnoževanje;
3. storitev pomeni vsako pridobitno dejavnost samozaposlene osebe, ki se praviloma opravlja za plačilo;
4. ponudnik storitev je vsaka fizična ali pravna oseba, ki zagotavlja storitev na trgu Unije ali ponuja zagotavljanje takšne storitve potrošnikom v Uniji. Za ponudnika storitev v zvezi z e-knjigami se štejejo založniki in drugi gospodarski subjekti, ki sodelujejo pri njihovi distribuciji;
5. avdiovizualna medijska storitev pomeni storitve, ki jih opredeljuje zakon, ki ureja avdiovizualne medijske storitve;
6. storitve, ki zagotavljajo dostop do avdiovizualnih medijskih storitev, pomenijo podporne (komplementarne) storitve za zagotavljanje tehničnih možnosti dostopa, ki se prenašajo po elektronskih komunikacijskih omrežjih in se uporabljajo za prepoznavanje, izbiranje in uporabo avdiovizualnih medijskih storitev ter prejemanje informacij o teh storitvah, in kakršne koli elemente, kot so podnapisi za gluhe in naglušne, zvočni opis, govornjeni podnapisi in tolmačenje v

- znakovnem jeziku, ki izhajajo iz izvajanja ukrepov za zagotovitev dostopnosti storitev, kot je določeno v členu 7 Direktive 2018/1808/EU; ter vključuje tudi elektronske programske vodnike;
7. potrošniška terminalna oprema z interaktivno računalniško zmogljivostjo, ki se uporablja za dostop do avdiovizualnih medijskih storitev, pomeni vsako opremo, katere glavni namen je zagotoviti dostop do avdiovizualnih medijskih storitev;
 8. elektronska komunikacijska storitev pomeni storitev, kot je opredeljena v zakonu, ki ureja elektronske komunikacije;
 9. center za sprejem komunikacije v sili pomeni center za sprejem komunikacije v sili, kot je opredeljen, ki ureja elektronske komunikacije;
 10. najprimernejši center za sprejem komunikacije v sili pomeni najprimernejši center za sprejem komunikacije v sili, kot je opredeljen v zakonu, ki ureja elektronske komunikacije;
 11. komunikacija v sili pomeni komunikacijo v sili, kot je opredeljena v zakonu, ki ureja elektronske komunikacije;
 12. služba za pomoč v sili pomeni službo za pomoč v sili, kot je opredeljena v točki 39 člena 2 Direktive (EU) 2018/1972;
 13. besedilo v realnem času pomeni obliko besedilnega pogovora v situacijah od točke do točke ali večtočkovnih konferencah, pri katerem se vtičkano besedilo prenaša znak za znakom, tako da uporabnik komunikacijo zaznava kot neprekinjeno;
 14. dostopnost na trgu pomeni vsako dobavo proizvoda za distribucijo, porabo ali uporabo na trgu Unije v okviru gospodarske dejavnosti v zameno za plačilo ali brezplačno;
 15. dajanje na trg pomeni, da je proizvod prvič na voljo na trgu Unije;
 16. proizvajalec pomeni vsako fizično ali pravno osebo, ki izdeluje proizvod ali za katero se tak proizvod načrtuje ali izdeluje in ki trži ta proizvod pod svojim imenom ali blagovno znamko;
 17. pooblaščen zastopnik pomeni vsako fizično ali pravno osebo s sedežem v Uniji, ki jo je proizvajalec pisno pooblastil, da v njegovem imenu opravlja določene naloge;
 18. uvoznik pomeni vsako fizično ali pravno osebo s sedežem v Uniji, ki da proizvod iz tretje države na trg Unije;
 19. distributer pomeni vsako fizično ali pravno osebo v dobavni verigi razen proizvajalca ali uvoznika, ki omogoči dostopnost proizvoda na trgu;
 20. gospodarski subjekt pomeni proizvajalca, pooblaščenega zastopnika, uvoznika, distributerja ali ponudnika storitev;
 21. potrošnik pomeni vsako fizično osebo, ki kupuje zadevni proizvod ali je prejemnik zadevne storitve za namene, ki so zunaj njene trgovske, poslovne, obrtne ali poklicne dejavnosti;
 22. mikropodjetje pomeni podjetje, ki ima manj kot 10 zaposlenih in ima letni promet, ki ne presega 2 milijonov EUR, ali letno bilančno vsoto, ki ne presega 2 milijonov EUR;
 23. mala in srednja podjetja ali MSP pomeni podjetja, ki imajo manj kot 250 zaposlenih ter letni promet, ki ne presega 50 milijonov EUR, ali letno bilančno vsoto, ki ne presega 43 milijonov EUR, vendar ne vključuje mikropodjetij;
 24. harmonizirani standard pomeni harmonizirani standard, kot je opredeljen v točki 1(c) člena 2 Uredbe (EU) št. 1025/2012;
 25. tehnična specifikacija pomeni tehnično specifikacijo, kot je opredeljena v točki 4 člena 2 Uredbe (EU) št. 1025/2012 in ki zagotavlja sredstvo za izpolnjevanje zahtev glede dostopnosti, ki se uporabljajo za proizvod ali storitev;
 26. umik pomeni vsak ukrep za preprečitev dostopnosti proizvoda iz dobavne verige na trgu;
 27. potrošniške bančne storitve pomeni zagotavljanje naslednjih potrošniških bančnih in finančnih storitev:
 - (a) kreditnih pogodb, za katere velja Direktiva 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta ali Direktiva 2014/17/EU Evropskega parlamenta in Sveta ;
 - (b) storitev, kot so opredeljene v točkah 1, 2, 4 in 5 v oddelku A in točkah 1, 2, 4 in 5 v oddelku B Priloge I k Direktivi 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta ;
 - (c) plačilnih storitev, kot so opredeljene v 5. členu Zakona o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih (Uradni list RS, št. 7/18, 9/18 – popr. in 102/20, v nadaljnjem besedilu: ZPlaSSIED);

- (d) storitev, povezanih s plačilnim računom, kot so opredeljene v 37. točki 4. člena ZPlaSSIED ; in
- (e) elektronski denar, kot je opredeljen v 11. točki 4. člena ZPlaSSIED;
28. plačilni terminal pomeni napravo, katere glavni namen je omogočiti plačevanje z uporabo plačilnih instrumentov, kot so opredeljeni v prvem odstavku 146. člena ZPlaSSIED, na fizičnem prodajnem mestu, ne pa tudi v virtualnem okolju;
29. storitve e-trgovine pomeni storitve, ki se zagotavljajo na daljavo, prek spletišč in storitev na osnovi mobilnih naprav, elektronsko in na posamezno zahtevo potrošnika, z namenom sklenitve potrošniške pogodbe;
30. storitve letalskega potniškega prevoza pomeni storitvi, kot redni in posebni zračni prevoz, ki sta opredeljeni v 17., 51. in 60. točki 17. člena Zakona o letalstvu (Uradni list RS, št. 81/10 - uradno prečiščeno besedilo 46/16 in 47/19);
31. storitve avtobusnega potniškega prevoza pomeni storitve kot vrste prevoza v notranjem cestnem prometu, ki se izvajajo kot javni linijski prevoz, posebni linijski prevoz, stalni izvenlinijski prevoz, prevoz na klic, občasni prevoz, avtotaksi prevoz in kot posebna oblika prevoza, kar je opredeljeno v 44. členu Zakona o prevozih v cestnem prometu (Uradni list RS, št. 6/16 – uradno prečiščeno besedilo, 67/19 in 94/21) ter v 60. členu zakona kot prevoz potnikov v mednarodnem cestnem prometu, ki se izvajajo kot prevoz v mednarodnem javnem linijskem prometu, posebnem linijskem prometu, občasni prevoz potnikov in kot prevoz potnikov z izmeničnimi vožnjami;
32. storitve vodnega potniškega prevoza pomeni storitve potniškega prevoza po morju ali celinskih plovniških poteh skladno s Pomorskim zakonikom (Uradni list RS, št. 62/16 – uradno prečiščeno besedilo, 41/17, 21/18 – ZNOrg, 31/18 – ZPVZRZECEP, 18/21 in 21/21 – popr.) in Zakonom o plovbi po celinskih vodah (Uradni list RS, št. 30/02, 29/17 – ZŠpo-1 in 41/17 – PZ-G);
33. podporne tehnologije pomenijo vsak predmet, del opreme, storitev ali sistem proizvodov, vključno s programsko opremo, ki se uporablja za povečanje, ohranjanje, nadomestitev ali izboljšanje funkcijskih zmožnosti invalidov ali za olajšanje in nadomestitev okvar, omejitev gibanja ali izločitev iz udeležbe;
34. operacijski sistem pomeni programsko opremo, ki med drugim nadzoruje vmesnik do zunanje strojne opreme, razporeja naloge, upravlja podatkovno shrambo in predstavlja privzeti vmesnik do uporabnika, ko ni v uporabi nobena aplikacija, vključno z grafičnim vmesnikom, ne glede na to, ali je takšna programska oprema sestavni del potrošniške računalniške strojne opreme za splošno rabo ali samostojna programska oprema, ki naj bi se uporabljala na potrošniški računalniški strojni opremi za splošno rabo; ne pomeni pa nalagalnika operacijskega sistema, osnovnega vhodno-izhodnega sistema ali druge strojne programske opreme, ki je potrebna ob zagonu ali namestitvi operacijskega sistema;
35. potrošniški sistem računalniške strojne opreme za splošno rabo pomeni kombinacijo strojne opreme, ki tvori celoten računalnik, za katerega je značilno, da je večnamenski, z ustrežno programsko opremo pa lahko opravlja najobičajnejše računalniške naloge, ki jih zahtevajo potrošniki, in je namenjen temu, da ga upravljajo potrošniki, vključno z osebnimi računalniki, zlasti namiznimi računalniki, prenosnimi računalniki, pametnimi telefoni in tabličnimi računalniki;
36. interaktivna računalniška zmogljivost pomeni funkcionalnost, ki podpira interakcijo človek-stroj in omogoča obdelavo in prenos podatkov, glasu ali videa ali katere koli kombinacije le-teh;
37. e-knjiga in namenska programska oprema pomeni storitev, ki obsega zagotavljanje digitalnih datotek, ki prikazujejo elektronsko različico knjige, do katere je moč dostopati na uporabniku razumljiv način, po kateri je mogoče brskati in ki jo je mogoče brati, poslušati ali jo kako drugače uporabljati prilagojeno uporabniku, ter programsko opremo, nujno za zagotavljanje storitve e-knjige, vključno s storitvami na osnovi mobilnih naprav, s spletnimi portali in z mobilnimi aplikacijami, namenjeno dostopanju do takšnih digitalnih datotek, iskanju po njih, izbiri teh datotek in aktiviranju ter njihovi uporabi za branje in poslušanje ter drugo temu prilagojeno uporabo, razen programske opreme, ki je zajeta v okviru opredelitve pojma v točki (38);
38. e-bralnik pomeni namensko opremo, vključno s strojno in programsko opremo, ki se uporablja kot edino orodje oziroma aplikacija, s katero je moč posamezno e-knjigo brati, poslušati ali jo kako

- drugače uporabljati prilagojeno uporabniku, za dostop do datotek e-knjig, iskanje po njih ter branje, poslušanje in uporabo teh datotek;
39. elektronske vozovnice pomeni vsak sistem, pri katerem je pravica do potovanja shranjena na fizični vozovnici ali drugi napravi v elektronski obliki kot količinska ali terminska vozovnica ali dobroimetje, ne pa natisnjena na papirnati vozovnici;
40. storitve izdajanja elektronskih vozovnic pomeni vsak sistem, pri katerem se kupijo vozovnice za potniški prevoz z uporabo naprave z interaktivno računalniško zmogljivostjo, tudi na spletu, in kupcu dostavijo v elektronski obliki, da se lahko natisnejo na papir ali drugače prikažejo med potovanjem z uporabo mobilne naprave z interaktivno računalniško zmogljivostjo.

II. ZAHTEVE GLEDE DOSTOPNOSTI IN PROSTI PRETOK

6. člen

(zahteve glede dostopnosti na trgu)

Gospodarski subjekti v skladu s svojimi obveznostmi, določenimi v tem zakonu, omogočijo dostopnost na trgu samo proizvodom in opravljajo storitve, ki izpolnjujejo zahteve glede dostopnosti v skladu s tem zakonom.

7. člen

(omogočanje prostega pretoka)

Oviranje omogočanja dostopnosti proizvodov na trgu ali zagotavljanja storitev, ki izpolnjujejo zahteve iz tega zakona ni dovoljeno.

8. člen

(zahteve glede dostopnosti proizvodov)

(1) Proizvodi iz prvega odstavka 3. člena tega zakona morajo izpolnjevati zahteve glede dostopnosti iz tega zakona.

(2) Podrobnejše zahteve glede dostopnosti proizvodov iz prvega odstavka 3. člena tega zakona, označevanje in postopek ugotavljanja skladnosti, predpiše minister, pristojen za posamezno vrsto proizvoda, v skladu s predpisi o delovnem področju ministrstev (v nadaljnjem besedilu: minister, pristojen za proizvode).

9. člen

(zahteve glede dostopnosti storitev)

(1) Storitve iz drugega odstavka 3. člena tega zakona, razen storitve mestnega, primestnega in regionalnega prevoza, morajo izpolnjevati zahteve glede dostopnosti iz tega zakona.

(2) Da se invalidom omogoči optimalna predvidljiva uporaba, se storitve iz prejšnjega odstavka zagotavljajo z vključevanjem funkcij, praks, politik in postopkov ter sprememb pri delovanju storitev, ki ustrezajo njihovim potrebam in zagotavljajo interoperabilnost s podpornimi tehnologijami; in sicer:

a) z zagotavljanjem dostopnosti proizvodov, ki se uporabljajo pri zagotavljanju storitve, v skladu s predpisom iz 8. člena tega zakona,

b) z zagotavljanjem informacij o delovanju storitve ter, kadar se pri zagotavljanju storitve uporabljajo proizvodi, o njeni povezavi z zadevnimi proizvodi in o značilnostih teh proizvodov glede dostopnosti ter o njihovi interoperabilnosti s podpornimi pripomočki in infrastrukturo, pri čemer velja naslednje:

(i) zagotovi se, da so informacije na voljo prek več kot enega zaznavnega kanala;

(ii) informacije se predstavijo na razumljiv način,

(iii) informacije se uporabnikom predstavijo na način, na katerega jih lahko zaznavajo,

(iv) zagotovi se, da je vsebina informacij na voljo v besedilnih formatih, ki omogočajo alternativne podporne formate, ki se lahko uporabnikom prikažejo na več načinov in prek več kot enega zaznavnega kanala,

(v) predstavijo se s pisavo ustrezne velikosti in oblike, ob upoštevanju predvidljivih pogojev uporabe, in z zadostnim kontrastom ter prilagodljivim razmikom med črkami, vrsticami in odstavki

(vi) nebesedilne vsebine se dopolnijo z alternativnim prikazom te vsebine ter

(vii) dosledno in ustrezno se zagotavljajo elektronske informacije, potrebne za zagotavljanje storitve, tako da so zaznavne, uporabne, razumljive in zanesljive.

c) z doslednim in ustreznim zagotavljanjem dostopnosti spletišč, vključno s povezanimi spletnimi aplikacijami in storitvami na osnovi mobilnih naprav, vključno z mobilnimi aplikacijami, ki so zaznavna, uporabna, razumljiva in zanesljiva,

d) s podpornimi storitvami (službami za pomoč uporabnikom, klicnimi centri, tehnično podporo, storitvami prenosa in storitvami usposabljanja), kadar so na voljo, ki zagotavljajo informacije o dostopnosti storitve in njeni združljivosti s podpornimi tehnologijami, in sicer prek dostopnih načinov komunikacije,

e) zagotovi se informacije o dostopnosti vozil, okoliške infrastrukture in grajenega okolja ter o pomoči invalidom, pri storitvah zračnega, avtobusnega in vodnega potniškega prevoza,

f) zagotovi se informacije o pametnem izdajanju vozovnic (elektronska rezervacija in nakup itd.), potovalnih informacij v realnem času (vozni redi, motnje v prometu, povezovalne storitve, nadaljevanje potovanja z drugimi načini prevoza itd.) ter dodatne informacije o storitvi (npr. o osebju na postajah, dvigalih v okvari ali storitvah, ki začasno niso na voljo).

(3) Podrobnejše zahteve iz drugega odstavka tega člena za potrošniške bančne storitve predpiše minister pristojen za finance.

(4) Podrobnejše zahteve iz drugega odstavka tega člena za storitve e-trgovine predpiše minister, pristojen za javno upravo.

(5) Grajeno okolje, ki ga uporabljajo stranke storitev, ki so zajete v tem zakonu, mora izpolnjevati zahteve glede dostopnosti, v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov.

10. člen

(zahteve glede dostopnosti elektronskih komunikacijskih storitev)

(1) Pri zagotavljanju elektronske komunikacijske storitve iz točke a) drugega odstavka 3. člena tega zakona, vključno s komunikacijo v sili, mora ponudnik te storitve:

- poleg glasovne komunikacije zagotavljati tudi uporabo negovorjene komunikacije, pri čemer negovorjena komunikacija vključuje SMS, video ter sprotno zapisovanje besedila v realnem času;
- zagotavljati storitev celotnega pogovora, kadar je poleg glasovne komunikacije na voljo tudi video;
- zagotavljati, da je komunikacija v sili, pri kateri se uporabljata glas in besedilo (vključno z besedilom v realnem času), sinhronizirana in da je, kadar je na voljo video, sinhronizirana tudi v obliki storitve celotnega pogovora ter jo ponudniki elektronskih komunikacijskih storitev posredujejo najprimernejšemu centru za obveščanje.

(2) Za namene iz tretje alineje prejšnjega odstavka se uporablja splošni akt Agencije za komunikacijska omrežja in storitve RS, ki ureja kakovost storitev za enotno evropsko telefonsko številko za klice v sili »112«, številko policije »113« in številko za prijavo pogrešanih otrok »116 000« komunikacijo v sili.

11. člen

(dodatne zahteve glede dostopnosti storitev, ki zagotavljajo dostop do avdiovizualnih medijskih storitev)

(1) Storitve, ki zagotavljajo dostop do avdiovizualnih medijskih storitev iz točke b) drugega odstavka 3. člena tega zakona, morajo izpolnjevati naslednje dodatne zahteve:

- da zagotavljajo elektronske programske vodnike, ki so zaznavni, uporabni, razumljivi in zanesljivi ter zagotavljajo informacije o razpoložljivosti elementov dostopnosti;
- da zagotavljajo, da so komponente dostopnosti (storitve dostopa) avdiovizualnih medijskih storitev, kot so podnapisi, zvočni opis, govorjeni podnapisi in tolmačenje v znakovnem jeziku, v

celoti posredovane v ustrezni kakovosti, ki omogoča natančen prikaz, sinhronizirani z zvokom in videom ter uporabnikom omogočajo nadzor prikaza in uporabe.

(2) Minister, pristojen za področje avdiovizualnih medijskih storitev, s pravilnikom določi podrobnejše zahteve glede dostopnosti storitev iz prejšnjega odstavka.

12. člen

(zahteve glede dostopnosti e- knjige)

(1) Pri zagotavljanju storitev e- knjige iz točke e) drugega odstavka 3. člena tega zakona, mora ponudnik te storitve:

- zagotoviti, da je v primeru e-knjig, ki poleg besedila vsebujejo tudi zvočni zapis besedila, zagotovljena sinhronizacija med besedilom in zvočnim zapisom;
- zagotavljati, da e-knjige ne ovirajo pravilnega delovanja podporne tehnologije;
- zagotavljati dostop do vsebine e-knjige, iskanja po vsebini in postavitve e-knjige, vključno z dinamično postavitvijo, ter strukture, prožnosti in izbire v prikazu vsebine;
- omogočati alternativne predstavitve vsebine in njene interoperabilnosti z različnimi podpornimi tehnologijami, da se zagotovijo zaznavnost, upravljivost, razumljivost in robustnost za predstavitev vsebine e-knjige;
- zagotoviti, da je e- knjige mogoče najti prek informacij v obliki metapodatkov o elementih dostopnosti;
- zagotavljati, da ukrepi za upravljanje digitalnih pravic ne blokirajo elementov dostopnosti.

(2) Založnik pred izdajo e-knjige v promet naredi samoevalvacijo izpolnjevanja zahtev o dostopnosti iz prejšnjega odstavka, ki jo hrani v lastni dokumentaciji in jo je v primeru inšpekcijskega nadzora dolžan predložiti. Obrazec samoevalvacije se objavi na spletni strani ministrstva pristojnega za knjigo.

13. člen

(zahteve o dostopnosti zračnega, avtobusnega in vodnega potniškega prevoza)

(1) Pri zagotavljanju storitve zračnega, potniškega prevoza iz točke i), ii), iii), iv) drugega odstavka 3. člena tega zakona, mora ponudnik storitve :

- Preden se sprejme rezervacijo invalida ali osebe z omejeno mobilnostjo morajo letalski prevozniki, njihovi agentje in organizatorji potovanja po najboljših močeh preveriti, ali obstaja upravičen varnostni razlog, zaradi katerega te osebe ne morejo sprejeti na zadevne lete.
- Da se invalidom in osebam z omejeno mobilnostjo da možnost zračnega prevoza, ki so primerljive z možnostmi drugih državljanov, in se jim zaradi njihovih posebnih potreb mora nuditi pomoč na letališčih kot tudi na zrakoplovu z zaposlitvijo potrebnega osebja in uporabo ustrezne opreme. Te pomoč mora biti brezplačna.
- Pomoč na letališčih, se mora izvajati od določene točke prihoda na letališče do zrakoplova in od zrakoplova do določene točke odhoda z letališča, vključno z vkrcanjem in izkrcanjem.
- Vse pomembne informacije, ki se nudijo zračnim potnikom, se mora zagotoviti v nadomestnih oblikah, dostopnih invalidom in potnikom z omejeno mobilnostjo, in bi morale biti vsaj v istih jezikih, kakor so informacije, ki so na voljo drugim potnikom.

(2) Pri zagotavljanju storitve avtobusnega potniškega prevoza iz točke i), ii), iii), iv) drugega odstavka 3. člena tega zakona, mora ponudnik storitve :

- zagotoviti možnosti avtobusnega prevoza, ki je primerljiva možnostim drugim državljanom, in se tako določi pravila o nediskriminaciji in pomoči med potovanjem.

- invalide ni dopustno zavrniti zaradi invalidnosti ali zmanjšane mobilnosti, razen če obstajajo razlogi, ki so upravičeni na podlagi varnosti ali zahtev, razlogov v zvezi z zasnovo vozila ali infrastrukturo.
- zagotoviti pravico do pomoči na postajah in na prevoznih sredstvih;
- brezplačno zagotoviti, ob določitvi pogojev dostopa, po možnosti z uporabo evropskega standardizacijskega sistema
- pri odločitvah glede načrta novih postaj in pri velikih prenovah morajo upravljavci postaj skušati upoštevati potrebe invalidov v skladu z zahtevami za konstrukcijo, namenjeno vsem uporabnikom ter v vsakem primeru upravljavci postaj določiti kontaktne točke, na katerih lahko zadevne osebe sporočijo svoj prihod in potrebo po pomoči.
- pri nabavi avtobusov upoštevati, da prevozniki zaznajo potrebe invalidov pri odločanju o opremi novih in obnovljenih vozil;
- prizadevati za izboljšanje obstoječe infrastrukture, kjer je to potrebno, da bi prevozniki lahko omogočili dostop invalidom ter jim ponudi ustrezno pomoč.

(3) Pri zagotavljanju storitve vodnega potniškega prevoza iz točke i), ii), iii), iv) drugega odstavka 3. člena tega zakona, mora ponudnik storitve :

- omogočiti gibanje od določene točke prihoda v pristanišču do potniške ladje ter od potniške ladje do določene točke odhoda iz pristanišča, vključno z vkrcanjem in izkrcanjem ter omogočiti pomoč na ladji;
- omogočiti dostopnost preko komunikacijskih sredstev, terminalov prodajnih storitev.

14. člen **(smernice za izvajanje zakona)**

Minister, pristojen za invalidsko varstvo, skupaj z ministrom, pristojnim za proizvode iz tega zakona in ministri, pristojnimi za storitve iz tega zakona na spletni strani ministrstva objavi smernice za izvajanje zakona.

III. OBVEZNOSTI GOSPODARSKIH SUBJEKTOV, KI SE UKVARJAJO S PROIZVODI

15. člen **(obveznosti proizvajalcev)**

(1) Proizvajalci pri dajanju proizvodov na trg zagotovijo, da so proizvodi načrtovani in izdelani v skladu z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti iz tega zakona.

(2) Proizvajalci :

- pripravijo tehnično dokumentacijo,
- izvedejo postopek ugotavljanja skladnosti proizvoda,
- pripravijo izjavo EU o skladnosti, kadar je dokazano, da proizvod izpolnjuje veljavne zahteve glede dostopnosti,
- proizvodu dodajo oznako CE,
- zagotovijo, da so vzpostavljeni postopki za ohranjanje skladnosti serijske proizvodnje,
- na proizvodih označijo identifikacijske elemente proizvoda,
- na proizvodu, embalaži ali priloženem dokumentu navedejo svoje ime, registrirano trgovsko ime, registrirano blagovno znamko ter kontaktne podatke,
- zagotovi, da so proizvodu priložena navodila in varnostne informacije v jeziku, ki jih potrošniki in drugi končni uporabniki brez težav razumejo.

(3) Proizvajalci, ki menijo ali utemeljeno domnevajo, da proizvod, ki so ga dali na trg, ni skladen z zahtevami glede dostopnosti po tem zakonu, takoj izvedejo korektivne ukrepe, potrebne za

zagotovitev skladnosti proizvoda ali ga, če je to ustrezno, umaknejo s trga. Proizvajalci o tem obvestijo pristojne organe držav, ki so omogočili dostop do proizvoda in predložijo informacije o neskladnosti in sprejetih korektivnih ukrepih. Proizvajalec vodi evidenco proizvodov, ki niso skladni z zahtevami glede dostopnosti in z njimi povezanih pritožb.

(4) Proizvajalci pristojnemu organu na zahtevo predložijo vse informacije in dokumentacijo, potrebne za dokazovanje skladnosti proizvoda v jeziku, ki ga organ razume. S tem organom na njegovo zahtevo sodelujejo pri ukrepih za odpravo neskladnosti proizvoda na trgu.

16. člen

(pooblaščenici zastopniki)

(1) Proizvajalec lahko s pisnim pooblastilom imenuje pooblaščenega zastopnika, ki opravlja naloge določene v pooblastilu, kot na primer:

- organom za nadzor trga za obdobje petih let omogoči dostop do izjave EU o skladnosti in tehnične dokumentacije;
- pristojnemu nacionalnemu organu na podlagi utemeljene zahteve zagotovi vse potrebne informacije in dokumentacijo za dokazovanje skladnosti proizvoda;
- s pristojnimi nacionalnimi organi na njihovo zahtevo sodeluje pri katerem koli ukrepu, sprejetem za odpravo neskladnosti proizvodov, za katere je pooblaščen, z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti.

(2) Obveznosti iz prvega odstavka 15. člena tega zakona ne morejo biti del pooblastila pooblaščenega zastopnika.

17. člen

(obveznosti uvoznikov)

(1) Uvozniki dajejo na trg le proizvode, ki so skladni s tem zakonom.

(2) Uvozniki pred dajanjem proizvoda na trg zagotovijo, da:

- je proizvajalec izvedel postopek ugotavljanja skladnosti proizvoda,
- je proizvajalec pripravil tehnično dokumentacijo
- ima proizvod oznako CE in
- so mu priloženi zahtevani dokumenti ter
- je proizvajalec izpolnil zahteve iz šeste in sedme alineje drugega odstavka 15. člena tega zakona,
- na proizvodu, embalaži ali priloženem dokumentu navede svoje ime, registrirano trgovsko ime, registrirano blagovno znamko ter kontaktne podatke v jeziku, ki ga končni uporabnik ali organi za nadzor trga brez težav razumejo,
- so proizvodu priložena navodila in varnostne informacije v jeziku, ki ga potrošniki in drugi končni uporabniki brez težav razumejo,
- pogoji skladiščenja ali prevoza v času uvoznikove odgovornosti za proizvod ne ogrožajo njegove skladnosti z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti,
- organom za nadzor trga za obdobje petih let omogoča dostop do izvoda izjave EU o skladnosti ter tehnične dokumentacije.

(3) Kadar uvoznik meni ali utemeljeno domneva, da proizvod ni skladen z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti iz tega zakona, uvoznik proizvoda ne da na trg, dokler ni skladen z zahtevami glede dostopnosti. O tem obvesti proizvajalca in organe za nadzor trga.

(4) Uvozniki, ki menijo ali utemeljeno domnevajo, da proizvod, ki so ga dali na trg, ni skladen z zahtevami glede dostopnosti po tem zakonu, takoj izvedejo korektivne ukrepe, potrebne za zagotovitev skladnosti proizvoda ali ga, če je to ustrezno, umaknejo s trga. Uvozniki o tem obvestijo pristojne organe držav, ki so omogočili dostop do proizvoda in predložijo informacije o neskladnosti in sprejetih korektivnih ukrepih. Uvoznik vodi evidenco proizvodov, ki niso skladni z zahtevami glede dostopnosti in z njimi povezanih pritožb.

(5) Uvozniki pristojnemu organu na zahtevo predložijo vse informacije in dokumentacijo, potrebne za dokazovanje skladnosti proizvoda v jeziku, ki ga organ razume. S tem organom na njegovo zahtevo sodelujejo pri ukrepih za odpravo neskladnosti proizvoda na trgu.

18. člen

(obveznosti distributerjev)

(1) Distributerji pri omogočanju dostopnosti proizvoda na trgu skrbno upoštevajo zahteve tega zakona.

(2) Distributerji pred omogočanjem dostopnosti do proizvoda na trgu preverijo:

- ali ima proizvod oznako CE,
- ali so mu priloženi zahtevani dokumenti, navodila in varnostne informacije v jeziku, ki ga potrošniki in drugi končni uporabniki v državi članici, v kateri se omogoči dostopnost proizvoda na trgu, brez težav razumejo, ter
- da sta proizvajalec in uvoznik izpolnila zahteve iz šeste in sedme alineje drugega odstavka 15. člena oziroma šeste alineje drugega odstavka 17. člena tega zakona.
- da pogoji skladiščenja ali prevoza v času distributerjeve odgovornosti za proizvod ne ogrožajo njegove skladnosti z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti.

(3) Kadar distributer meni ali utemeljeno domneva, da proizvod ni skladen z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti iz tega zakona, distributer ne omogoči dostopnosti proizvoda na trgu, dokler ni skladen z zahtevami glede dostopnosti. O tem obvesti proizvajalca ali uvoznika in organe za nadzor trga.

(4) Distributerji, ki menijo ali utemeljeno domnevajo, da proizvod, katerega dostopnost na trgu so omogočili, ni skladen z zahtevami glede dostopnosti po tem zakonu, zagotovijo sprejetje korektivnih ukrepov, potrebnih za zagotovitev skladnosti proizvoda ali ga, če je to ustrezno, umaknejo s trga. Distributerji o tem takoj obvestijo pristojne organe držav, v katerih so omogočili dostopnost proizvoda in predložijo informacije o neskladnosti in sprejetih korektivnih ukrepih.

(5) Distributerji pristojnemu organu na zahtevo predložijo vse informacije in dokumentacijo, potrebne za dokazovanje skladnosti proizvoda. S tem organom na njegovo zahtevo sodelujejo pri ukrepih za odpravo neskladnosti proizvoda na trgu.

19. člen

(obveznosti proizvajalcev, ki se uporabljajo za uvoznike in distributerje)

Uvoznik ali distributer se za namene tega zakona šteje za proizvajalca in zanj se uporabljajo obveznosti proizvajalca iz 15. člena tega zakona, kadar da proizvod na trg pod svojim imenom ali blagovno znamko ali pa proizvod, ki je že na trgu, spremeni tako, da to lahko vpliva na njegovo skladnost z zahtevami iz tega zakona.

20. člen

(identifikacija gospodarskih subjektov, ki se ukvarjajo s proizvodi)

Gospodarski subjekti iz 15. do vključno 19. člena tega zakona na zahtevo organov za nadzor trga iz drugega odstavka 26. člena tega zakona sporočijo identiteto:

- vsakega drugega gospodarskega subjekta, ki jim je dobavil proizvod,
 - vsakega drugega gospodarskega subjekta, ki so mu dobavili proizvod,
- v obdobju petih let od dobave proizvoda.

IV. OBVEZNOSTI PONUDNIKOV STORITEV

21. člen

(obveznosti ponudnikov storitev)

(1) Ponudniki storitev iz drugega odstavka 3. člena tega zakona morajo zagotoviti, da storitve oblikujejo in opravljajo v skladu z zahtevami glede dostopnosti iz tega zakona ter da so vzpostavljeni postopki za nadaljnje zagotavljanje storitev v skladu z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti.

(2) Ponudniki storitev morajo pripraviti informacije o storitvah, ki izpolnjujejo zahteve glede dostopnosti skladno z 9. do vključno 13. členom tega zakona, glede na posamezno vrsto storitve. Informacije morajo vsebovati pojasnilo, kako storitve izpolnjujejo veljavne zahteve glede dostopnosti iz 9. do vključno 13. člena tega zakona in biti na voljo javnosti v pisni in ustni obliki, ter tudi v obliki, ki je dostopna invalidom. Ponudniki storitev morajo te informacije hraniti, posodablјati in objavljati, dokler se storitev izvaja.

(3) Ponudniki storitev iz drugega odstavka 3. člena tega zakona morajo zagotoviti, da imajo vzpostavljene postopke za nadaljnje zagotavljanje storitev v skladu z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti. Pri tem morajo ustrezno upoštevati spremembe značilnosti zagotavljanja storitve, spremembe veljavnih zahtev glede dostopnosti in spremembe harmoniziranih standardov ali tehničnih specifikacij, na podlagi katerih se ugotavlja skladnost storitve z zahtevami glede dostopnosti.

(4) V primeru ugotovljene neskladnosti ponudniki storitev sprejmejo korektivne ukrepe, potrebne za doseganje skladnosti storitve z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti. O tem takoj obvestijo pristojne nacionalne organe držav članic, v katerih se storitev zagotavlja, in jim predložijo podrobne informacije, zlasti o neskladnosti in sprejetih korektivnih ukrepih.

(5) Ponudniki storitev morajo pristojnemu nadzornemu organu iz 30. člena tega zakona na zahtevo predložiti vse informacije in dokumentacijo, potrebno za dokazovanje skladnosti storitve z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti. S tem organom na zahtevo sodelujejo pri vseh ukrepih za zagotovitev skladnosti storitve z navedenimi zahtevami.

V. TEMELJITE SPREMEMBE PROIZVODOV ALI STORITEV IN NESORAZMerno BREME ZA GOSPODARSKE SUBJEKTE

22. člen

(temeljita sprememba proizvoda ali storitve in nesorazmerno breme)

(1) Zahteve glede dostopnosti proizvoda ali storitve iz 6. člena tega zakona se uporabljajo le, v kolikor skladnost:

- ne zahteva bistvene spremembe proizvoda ali storitve, zaradi katere bi se temeljito spremenile osnovne značilnosti proizvoda ali storitve, ter
- zavezancem ne nalaga nesorazmernega bremena.

(2) Gospodarski subjekti izvedejo oceno, ali bi skladnost z zahtevami glede dostopnosti proizvoda ali storitve iz 6. člena tega zakona pomenila temeljito spremembo ali naložila nesorazmerno breme, kot je določeno v prvem odstavku tega člena.

(3) Gospodarski subjekti, dokumentirajo in hranijo oceno iz prejšnjega odstavka pet let po zadnjem omogočanju dostopnosti proizvoda na trgu ali pet let po zadnjem zagotavljanju storitve na trgu. Gospodarski subjekti, morajo predložiti oceno iz drugega odstavka tega člena na zahtevo organa za nadzor trga iz 26. člena tega zakona ali organa, pristojnega za nadzor skladnosti storitev iz 30. člena tega zakona.

(4) Zahteva iz prejšnjega odstavka ne velja za mikropodjetja, ki se ukvarjajo s proizvodi razen v primeru, če so se odločila, da bodo izpolnila zahteve iz prvega odstavka tega člena. V tem primeru morajo organu za nadzor trga iz 26. člena tega zakona predložiti dejstva, relevantna za oceno iz drugega odstavka tega člena.

(5) Ponudniki storitev, ki se sklicujejo na drugo alinejo prvega odstavka tega člena, morajo za vsako kategorijo ali vrsto storitve znova oceniti ali je breme nesorazmerno:

- a) kadar se storitev, ki jo opravljajo, spremeni, ali
- b) kadar to zahtevajo organi, pristojni za preverjanje skladnosti storitev in
- c) vsakih pet let.

(6) Gospodarski subjekti, ki prejemajo sredstva iz drugih javnih ali zasebnih virov, ki niso lastna sredstva zavezanca in so lahko namenjena izboljšanju dostopnosti, se ne morejo sklicevati na nesorazmernost bremena.

(7) Kadar se gospodarski subjekti sklicujejo na prvo alinejo prvega odstavka tega člena, morajo o tem obvestiti ustrezne organe za nadzor trga ali organe, pristojne za nadzor skladnosti storitev, države članice, v kateri je zadevni proizvod dan na trg ali v kateri se zagotavlja zadevna storitev.

(8) Merila za oceno nesorazmernega bremena v podzakonskem aktu predpiše minister, pristojen za invalidsko varstvo, skupaj z ministrom, pristojnim za proizvode iz tega zakona in ministrom, pristojnim za storitve iz tega zakona.

VI. HARMONIZIRANI STANDARDI ZA TEHNIČNE SPECIFIKACIJE PROIZVODOV IN STORITEV

23. člen (domneva o skladnosti)

(1) Šteje se, da so proizvodi in storitve, ki so skladni s harmoniziranimi standardi ali njihovimi deli, katerih sklici so bili objavljeni v Uradnem listu Evropske unije, skladni z zahtevami glede dostopnosti iz tega zakona, če harmonizirani standardi zajemajo te zahteve.

(2) Če sklici na harmonizirane standarde iz prejšnjega odstavka niso objavljeni, se šteje, da so proizvodi in storitve skladni z zahtevami izvedbenega akta, objavljenega v Uradnem listu Evropske unije s katerimi se določi tehnične specifikacije, ki izpolnjujejo zahteve glede dostopnosti iz tega zakona.

24. člen (dostopnost na podlagi drugih aktov Unije)

Za vsak proizvod ali storitev, katere značilnosti, elementi ali funkcije izpolnjujejo zahteve glede dostopnosti po tem zakonu, se predpostavlja, da njihove značilnosti, elementi ali funkcije izpolnjujejo tudi ustrezne obveznosti iz drugih aktov Unije glede dostopnosti, na način opredeljen v oddelku VI priloge I Direktive 2019/882/EU, razen če je v teh drugih aktih določeno drugače.

25. člen (harmonizirani standardi in tehnične specifikacije za druge akte unije)

Skladnost s harmoniziranimi standardi in tehničnimi specifikacijami ali njihovimi deli, sprejetimi v skladu s 23. členom tega zakona ustvarja domnevo o skladnosti s 24. členom, če zadevni standardi in tehnične specifikacije ali njihovi deli izpolnjujejo zahteve glede dostopnosti iz tega zakona.

VII. NADZOR TRGA PROIZVODOV IN ZAŠČITNI POSTOPEK

26. člen (nadzor trga proizvodov)

(1) Nadzor trga proizvodov se izvaja v skladu s tretjim odstavkom 2. člena, prvim, drugim, petim in šestim odstavkom 10. člena, drugim, tretjim, petim in sedmim odstavkom 11. člena, 13. členom, prvim, drugim odstavkom in točkami a, b, e in j četrtega odstavka 14. člena, točko g tretjega odstavka in petega odstavka 16. člena, 17., 18. in 22. členom, drugim in četrtem odstavkom 25. člena, prvim in drugim odstavkom 26. člena, 27. členom, drugim in tretjim odstavkom 28. člena, točkami f, g, m in o drugega odstavka 31. člena, točkama i in k prvega odstavka 33. člena, prvim odstavkom, točko a tretjega in četrtem odstavkom 43. člena Uredbe (EU) 2019/1020 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o nadzoru trga in skladnosti proizvodov ter spremembi Direktive 2004/42/ES in uredb (ES) št. 765/2008 in (EU) št. 305/2011 (UL L št. 169 z dne 25. 6. 2019, str. 1).

(2) Nadzor nad proizvodi iz prvega odstavka 3. člena tega zakona izvaja Tržni inšpektorat Republike Slovenije.

(3) Organ za nadzor trga posreduje potrošnikom na zahtevo v dostopni obliki informacije o skladnosti zavezancev z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti in oceni iz drugega odstavka 22. člena tega zakona, razen kadar informacij ni mogoče zagotoviti zaradi zaupnosti.

27. člen
(postopek za obravnavo proizvodov, ki niso skladni z zahtevami glede dostopnosti na nacionalni ravni)

(1) Organ za nadzor trga iz drugega odstavka prejšnjega člena izvede vrednotenje nekega proizvoda v zvezi z izpolnjevanjem vseh zahtev glede dostopnosti, kadar utemeljeno meni, da proizvod ni skladen z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti.

(2) Kadar proizvod ne izpolnjuje zahtev glede dostopnosti, organ za nadzor trga od zavezanca nemudoma zahteva, da v razumnem roku sprejme vse ustrezne korektivne ukrepe glede na vrsto neskladnosti, za zagotovitev skladnosti proizvoda s temi zahtevami.

(3) V kolikor zavezanec ne sprejme ustreznih korektivnih ukrepov v razumnem roku, organ za nadzor trga zahteva, da zavezanec v dodatnem razumnem roku umakne proizvod s trga. V nasprotnem primeru organ za nadzor trga sprejme ustrezne začasne ukrepe za prepoved ali omejitev dostopnosti proizvoda na nacionalnem trgu. O tem nemudoma obvesti Komisijo in druge države članice.

(4) Kadar organ za nadzor meni, da neskladnost ni omejena na njihovo nacionalno ozemlje, Komisijo in druge države članice obvesti o rezultatih vrednotenja in ukrepih, ki jih zahteva od zavezanca. Organ za nadzor trga zlasti navede, ali je neskladnost posledica:

- neizpolnjevanja veljavnih zahtev glede dostopnosti proizvoda, ali
- pomanjkljivosti harmoniziranih standardov ali tehničnih specifikacij iz 23. člena tega zakona, na katerih temelji domneva o skladnosti.

(5) Države članice, razen države članice, ki je začela postopek iz tega člena, Komisijo in ostale države članice nemudoma obvestijo o vseh sprejetih ukrepih in vseh dodatnih razpoložljivih informacijah v zvezi z neskladnostjo zadevnega proizvoda ter v primeru nestrinjanja s priglasenim nacionalnim ukrepom o svojem nasprotovanju.

(6) Kadar država članica ali Komisija v treh mesecih po prejemu informacij iz tretjega odstavka tega člena ne predloži ugovora glede začasnega ukrepa, ki ga je sprejela država članica, se šteje, da je ukrep upravičen.

28. člen
(zaščitni postopek Unije)

(1) Kadar Komisija ali države članice predložijo ugovor iz šestega odstavka prejšnjega člena tega zakona ali kadar Komisija na podlagi ustreznih dokazov meni, da je nacionalni ukrep v nasprotju s pravom Unije, se Komisija nemudoma začne posvetovati z državami članicami in zadevnim zavezancem ter ovrednoti nacionalni ukrep. Komisija na podlagi izidov tega vrednotenja odloči o upravičenosti nacionalnega ukrepa in odločitev naslovi na vse države članice in jo sporoči državam članicam in zadevnemu zavezancu.

(2) Kadar se šteje, da je nacionalni ukrep iz tretjega odstavka prejšnjega člena tega zakona upravičen, vse države članice sprejmejo ukrepe, potrebne za umik neskladnega proizvoda s svojega trga, in o tem ustrezno obvestijo Komisijo. Kadar se šteje, da je nacionalni ukrep neupravičen, zadevna država članica ukrep umakne.

(3) Kadar se šteje, da je nacionalni ukrep iz tretjega odstavka prejšnjega člena tega zakona upravičen, proizvod pa ni skladen zaradi pomanjkljivosti harmoniziranih standardov iz četrtega odstavka prejšnjega člena, Komisija uporabi postopek iz 11. člena Uredbe (EU) št. 1025/2012.

(4) Kadar se šteje, da je nacionalni ukrep iz tretjega odstavka prejšnjega člena tega zakona upravičen, proizvod pa ni skladen zaradi pomanjkljivosti tehničnih specifikacij iz četrtega odstavka prejšnjega člena tega zakona, Komisija brez odlašanja sprejme izvedbene akte, s katerimi spremeni ali razveljavi zadevno tehnično specifikacijo.

29. člen

(odprava formalne neskladnosti proizvoda)

(1) Pristojni nadzorni organ lahko od zadevnega zavezanca zahteva odpravo neskladnosti brez postopka, ki ga določa 27. člen tega zakona, kadar ugotovi :

- oznaka CE je bila nameščena tako, da so kršena splošna načela za oznako CE ali pravila in pogoji za namestitev oznake CE iz predpisa iz 8. člena tega zakona;
- oznaka CE ni bila nameščena;
- izjava EU o skladnosti ni bila pripravljena;
- izjava EU o skladnosti ni bila pravilno pripravljena;
- tehnična dokumentacija ni na voljo ali ni popolna;
- proizvajalec ali uvoznik na proizvodu, embalaži ali priloženem dokumentu ni navedel svojega ime, registriranega trgovskega imena, registrirane blagovne znamke ter kontaktnih podatkov, ali so napačni ali nepopolni;
- ni izpolnjena nobena druga upravna zahteva obveznosti proizvajalca ali uporabnika.

(2) Če gospodarski subjekt neskladnosti iz prejšnjega odstavka ne odpravi, sprejme pristojni nadzorni organ vse primerne ukrepe za omejevanje ali prepoved omogočanja dostopnosti proizvoda na trgu ali pa zagotovi umik ali odpoklic proizvoda s trga.

IX. SKLADNOST STORITEV

30. člen

(nadzor trga storitev)

(1) Nadzor trga storitev se izvaja skladno s področno pristojno zakonodajo.

(2) Nadzor storitev iz točke a in b drugega odstavka 3. člena tega zakona izvaja Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije.

(3) Nadzor na področju storitve vodnega potniškega prevoza skladno z Uredbo o izvajanju Uredbe 1177/2010/EU o pravicah potnikov med potovanjem po morju in celinskih plovnih poteh (Uradni list RS, št. 49/13) izvaja Uprava Republike Slovenije za pomorstvo in Tržni inšpektorat Republike Slovenije.

(4) Nadzor na področju storitve zračnega potniškega prevoza skladno z Uredbo 1107/2006/ES in Uredbo o izvajanju Uredbe (ES) o pravicah invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo v zračnem prevozu (Uradni list RS, št. 106/10), izvaja Javna agencija za civilno letalstvo Republike Slovenije.

(5) Nadzor na področju storitve avtobusnega prevoza skladno z Zakonom o prevozih v cestnem prometu (Uradni list RS, št. 6/16 – uradno prečiščeno besedilo, 67/19 in 94/21), z Uredbo (ES) št. 181/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o pravicah potnikov v avtobusnem prevozu in spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004, (UL L št. 55) in Uredbo o izvajanju Uredbe (EU) o pravicah potnikov v avtobusnem prevozu (Uradni list RS, št. 15/13), izvaja Inšpektorat RS za infrastrukturo.

(6) Nadzor nad vsebinskim delom storitev iz točke e drugega odstavka 3. člena tega zakona izvaja Inšpektorat za kulturo in medije. Za nadzor nad tehničnim delom storitev iz točke e drugega odstavka 3. člena tega zakona pa sta pristojna Tržni inšpektorat Republike Slovenije in Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije.

(7) Nadzor nad storitvami iz točke f drugega odstavka 3. člena tega zakona izvaja Tržni inšpektorat Republike Slovenije.

(8) Nadzor nad grajenim okoljem, ki ga uporabljajo stranke storitev, ki so zajete v tem zakonu, izvaja inšpektor v skladu z določbami gradbenega zakona.

(9) Nadzor nad izvajanjem storitev komunikacije v sili izvaja Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije.

31. člen **(nadzor skladnosti storitev)**

(1) Organ, pristojen za izvajanje nadzora skladnosti storitev, ki je opredeljen v 30. členu tega zakona, vzpostavi, izvaja in redno posodablja ustrezne postopke za:

- preverjanje skladnosti storitev z zahtevami iz tega zakona, vključno z oceno iz drugega odstavka 22. člena tega zakona,
- obravnavanje pritožb ali poročil o vprašanjih v zvezi z neskladnostjo storitev z zahtevami glede dostopnosti iz tega zakona;
- preverjanje, ali je zavezanec sprejel potrebne korektivne ukrepe.

(2) Organ iz prvega odstavka tega člena zagotavlja javnosti informacije o pristojnosti, delu, odločitvah iz prvega odstavka tega člena v dostopni obliki.

X. KAZENSKE DOLOČBE

32. člen **(inšpekcijski nadzor)**

(1) Pristojni inšpektorji oziroma inšpektorice (v nadaljnjem besedilu: inšpektorji) imajo na podlagi tega zakona pooblastila, da:

- zahtevajo vse potrebne informacije in vpogled v izdane listine o skladnosti ter tehnično dokumentacijo,
- izvedejo ustrezne preglede in preizkuse proizvodov, potrebne za ugotavljanje njihove skladnosti z zahtevami iz tega zakona in na njegovi podlagi izdanih predpisov, tudi potem, ko so bili ti dostopni na trgu, bili dani na trg ali se uporabljajo,
- brezplačno odvzemajo vzorce proizvodov in jih oddajo v pregled skladnosti,
- prepovedo uporabo listin o skladnosti za neskladne proizvode,
- odredijo odpravo ugotovljenih neskladnosti,
- zahtevajo, da se proizvodi označijo v skladu s predpisi ali odredijo odstranitev nedovoljenih oznak,
- prepovedo ali omejijo dajanje neskladnih proizvodov na trg, njihovo dostopnost na trgu ali odredijo njihov umik ali odpoklic neskladnih proizvodov s trga in izvedejo dodatne ukrepe, ki zagotovijo, da se bo prepoved upoštevala,
- prepovedo uporabo neskladnih proizvodov, omejijo njihovo uporabo ali odredijo prenehanje njihove uporabe in izvedejo dodatne ukrepe, ki zagotovijo, da se bo prepoved upoštevala,
- začasno prepovedo dajanje proizvodov na trg, njihovo dostopnost na trgu ali njihovo uporabo do ustrezne označitve proizvodov ali do predložitve dokazil o skladnosti proizvodov,
- v času, ki je potreben za preglede in preizkuse, začasno prepovedo dajanje proizvodov na trg, njihovo dostopnost na trgu, ponudbo dobave ali razstavljanje proizvodov, takoj ko nastane utemeljen sum, da so ti proizvodi neskladni s predpisi,
- odredijo uničenje neskladnih proizvodov, če je to nujno za zavarovanje življenja in zdravja ljudi, živali in rastlin, okolja ali premoženja.

(2) Pristojni inšpektorji lahko odredijo ukrepe gospodarskemu subjektu ali drugi fizični ali pravni osebi, kadar je to potrebno za zagotovitev izpolnjevanja zahtev iz 6. člena tega zakona glede skladnosti proizvodov.

(3) Če pristojni inšpekcijski organ ne razpolaga s potrebnim strokovnim znanjem ali opremo za izvedbo potrebnega pregleda ali preskusa iz druge alineje prvega odstavka tega člena, izvedbo takih posameznih dejanj v okviru inšpekcijskega nadzora poveri usposobljeni instituciji.

33. člen
(višina globe v hitrem prekrškovnem postopku)

(1) Za prekrške iz tega zakona se sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom.

(2) Poleg splošnih pravil za odmero sankcije iz zakona, ki ureja prekrške, se pri določanju višine globe upoštevajo posledice izvršitev prekrška za uporabnika proizvodov ali storitev iz tega zakona.

34. člen
(stroški nadzora)

(1) Za preglede in preizkuse proizvodov, potrebne za ugotavljanje njihove skladnosti pristojni inšpektor brezplačno odvzame ustrezen vzorec proizvoda. O odvzemu vzorca se sestavi zapisnik.

(2) Stroške, ki nastanejo v zvezi z inšpekcijskim postopkom, krije gospodarski subjekt, ki je omogočil dostopnost proizvoda na trgu ali dal na trg ali v uporabo proizvod, ki ni v skladu z določbami tega zakona.

(3) Če gospodarski subjekt pred končanim inšpekcijskim postopkom sam prostovoljno umakne ali odpokliče proizvod s trga ali uporabe, krije stroške inšpekcijskega postopka, ki nastanejo do umika ali odpoklica proizvoda.

35. člen
(prekrški za kršitev zagotavljanja dostopnosti do proizvodov)

(1) Z globo od 3.000 do 40.000 evrov se za prekršek kaznuje pravna oseba, ki v zvezi z opravljanjem dejavnosti kot proizvajalec, uvoznik ali pooblaščen zastopnik v Republiki Sloveniji:

- da na trg ali v uporabo ali omogoči dostopnost proizvodov na trgu, ki niso skladni z zahtevami iz tega zakona ali njihova skladnost ni bila ugotovljena po predpisanem postopku ali niso označeni v skladu s predpisom iz 8. člena tega zakona,
- v nasprotju določili tega zakona in predpisa iz 8. člena tega zakona ne izdelata ali ne zagotovi razpoložljivost tehnične dokumentacije v predpisanem obsegu, obliki in rokih ali ne zagotovi izvedbe postopkov ugotavljanja skladnosti s predpisanimi zahtevami za dostopnost ali ne zagotovi ustrezne izjave EU o skladnosti ali ne zagotovi označitve proizvodov s predpisanimi oznakami skladnosti ali ne zagotovi predpisanih spremnih listin in oznak,
- v nasprotju določili tega zakona in predpisa iz 8. člena tega zakona ne preverja in ne zagotavlja skladnosti proizvodov s predpisanimi zahtevami za dostopnost ali ne izvaja korektivnih ukrepov za zagotavljanje skladnosti ali če je to potrebno ne umakne ali odpokliče proizvoda ali ne vodi evidenc neskladnih proizvodov in sprejetih ukrepov ali ne obvešča o proizvodu, ki pomeni tveganje, in o sprejetih ukrepih ustreznega gospodarskega subjekta in pristojnega nadzornega organa ali ne sodeluje s pristojnimi nadzornimi organi pri vseh dejavnostih, katerih cilj je odpraviti tveganja,
- v nasprotju z določili 20. člena tega zakona na zahtevo pristojnega nadzornega organa ne zagotovi identifikacijskih podatkov gospodarskih subjektov,
- v nasprotju z določili tega zakona in predpisa iz 8. člena tega zakona označi proizvode, ki niso skladni s predpisanimi zahtevami za dostopnost ali proizvode za katere ni predpisana označitev z oznakami skladnosti ali označi proizvode z oznakami skladnosti ali drugimi oznakami, ki so predpisanim oznakam skladnosti toliko podobni, da bi lahko ustvarili zmedo na trgu ali zavedli potrošnike,
- proizvode označi v nasprotju s splošnimi pravili za oznako CE, navedenimi v 30. členu uredbe (ES) št. 765/2008.

(2) Z globo od 2.000 do 15.000 evrov se za prekršek kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, ki v zvezi z opravljanjem dejavnosti kot proizvajalec, uvoznik ali pooblaščen zastopnik v Republiki Sloveniji stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(3) Z globo od 1200 do 4000 evrov se za prekršek kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, ki v zvezi z opravljanjem dejavnosti kot proizvajalec, uvoznika ali pooblaščen zastopnik v Republiki Sloveniji stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

(4) Z globo od 1200 do 3000 evrov se za prekršek kaznuje pravna oseba, ki v zvezi z opravljanjem dejavnosti kot distributer ali uporabnik proizvoda stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

(5) Z globo 800 do 3000 evrov se za prekršek kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, ki v zvezi z opravljanjem dejavnosti kot distributer ali uporabnik proizvoda stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

(6) Z globo od 200 do 400 evrov se za prekršek kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe in odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, ki v zvezi z opravljanjem dejavnosti distributerja ali uporabnika proizvoda stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

36. člen

(prekrški za kršitev zagotavljanja dostopnosti do elektronskih komunikacijskih storitev)

(1) Z globo od 500 do 5000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, z globo od 1.000 do 10.000 eurov pa pravna oseba, ki po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, če pri zagotavljanju elektronske komunikacijske storitve iz točke a) drugega odstavka 3. člena tega zakona, vključno s komunikacijo v sili :

- poleg glasovne komunikacije ne zagotavlja tudi uporabe negovorjene komunikacije, pri čemer negovorjena komunikacija vključuje SMS, video ter sprotno zapisovanje besedila v realnem času,
- ne zagotavlja storitev celotnega pogovora, kadar je poleg glasovne komunikacije na voljo tudi video,
- ne zagotavlja, da je komunikacija v sili, pri kateri se uporabljata glas in besedilo (vključno z besedilom v realnem času), sinhronizirana in da je, kadar je na voljo video, sinhronizirana tudi v obliki storitve celotnega pogovora,
- komunikacije v sili ne posreduje najprimernejšemu centru za obveščanje.

(2) Z globo od 250 do 2500 eurov se kaznuje za prekršek iz prejšnjega odstavka samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 50 do 250 eurov se kaznuje za prekršek iz prvega in drugega odstavka tega člena tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

37. člen

(prekrški za kršitev zagotavljanja dostopnosti do avdiovizualnih medijskih storitev)

(1) Z globo od 500 do 5000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, z globo od 1.000 do 10.000 eurov pa pravna oseba, ki po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, če ponuja storitve, ki zagotavljajo dostop do avdiovizualnih medijskih storitev iz točke b) drugega odstavka 3. člena tega zakona, v nasprotju z zahtevami iz 1. ali 2. alineje prvega odstavka 11. člena tega zakona.

(2) Z globo od 250 do 2500 eurov se kaznuje za prekršek iz prejšnjega odstavka samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 50 do 250 eurov se kaznuje za prekršek iz prvega in drugega odstavka tega člena tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ali odgovorna oseba v državnem organu ali odgovorna oseba v samoupravni lokalni skupnosti.

(4) Z globo od 50 do 250 eurov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena posameznik.

36.

38. člen

(prekrški za kršitev zagotavljanja dostopnosti do e-knjige)

(1) Z globo od 400 do 2.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, z globo od 800 do 4.000 eurov pa pravna oseba, ki po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, če kot ponudnik storitve, ki zagotavlja dostop do e-knjige iz točke e) drugega odstavka 3. člena ne zagotavlja:

- zvočnega zapisa besedila e-knjige ter sinhronizacijo med besedilom in zvočnim zapisom;
- da e-knjiga ne ovirajo pravilnega delovanja podporne tehnologije;
- dostopa do vsebine e-knjige, navigacije po vsebini in postavitve e-knjige, vključno z dinamično postavitvijo, ter strukture, prožnosti in izbire v prikazu vsebine;
- alternativne predstavitev vsebine in njene interoperabilnosti z različnimi podpornimi tehnologijami, da se zagotovijo zaznavnost, upravljivost, razumljivost in robustnost za predstavitev vsebine e-knjige;
- informacij v obliki metapodatkov o elementih dostopnosti;
- ukrepov za upravljanje digitalnih pravic z namenom dostopnosti.

(2) Z globo od 400 do 2.000 eurov se kaznuje za prekršek iz prejšnjega odstavka samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 120 do 400 eurov se kaznuje za prekršek iz prejšnjega odstavka tega člena tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika in odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

(4) Prekrškovni organ lahko izreče globo, ki je višja od najnižje predpisane mere globe v prvem, drugem in tretjem odstavku tega člena.

39. člen

(prekrški za kršitev zagotavljanja dostopnosti do zračnega, avtobusnega in vodnega potniškega prevoza)

(1) Kršitev zahtev glede dostopnosti do storitev iz prvega odstavka 13. člena se sankcionira v skladu z Uredbo o izvajanju Uredbe (ES) o pravicah invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo v zračnem prevozu (Uradni list RS, št. 106/10).

(2) Kršitev zahtev glede dostopnosti do storitev iz drugega odstavka 13. člena se sankcionira v skladu z Uredbo o izvajanju Uredbe (EU) o pravicah potnikov v avtobusnem prevozu (Uradni list RS, št. 15/13).

(3) Kršitev zahtev glede dostopnosti do storitev iz četrtega odstavka 13. člena se sankcionira v skladu z Uredbo o izvajanju Uredbe 1177/2010/EU o pravicah potnikov med potovanjem po morju in celinskih plovnih poteh (Uradni list RS, št. 49/13).

XI. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

40. člen

(zahteve glede dostopnosti)

(1) Ukrepe na podlagi tega zakona se uporablja od 28. junija 2025.

(2) Ukrepi za sprejem komunikacije v sili v okviru enotne evropske številke za klic v sili »112« se lahko začnejo uporabljati najpozneje od 28. junija 2027 .

41. člen **(prehodno obdobje)**

(1) Ponudniki storitev lahko pri zagotavljanju storitev še naprej uporabljajo proizvode, ki so jih zakonito uporabljali za zagotavljanje podobnih storitev, vendar le do 28. junija 2030.

(2) Pogodbe o storitvah, sklenjene pred 28. junijem 2025, se lahko izvajajo brez sprememb do poteka njihove veljavnosti, vendar ne dlje kot pet let po navedenem datumu.

(3) Samopostrežni terminali, ki so jih ponudniki storitev zakonito uporabljali za zagotavljanje storitev pred 28. junijem 2025, se lahko še naprej uporabljajo za zagotavljanje podobnih storitev do konca njihove ekonomsko koristne življenjske dobe, vendar ne dlje kot 20 let po začetku njihove uporabe.

(4) Storitve e-knjige, ki je bila v uporabi pred 28. junijem 2025, se lahko še nadalje uporablja v nespremenjeni obliki.

42. člen **(obveznost poročanja Komisiji in priprava poročil)**

(1) Komisija do 28. junija 2030, nato pa vsakih pet let, Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij predloži poročilo o uporabi ukrepov za zagotovitev dostopnosti za proizvode in storitve na podlagi tega zakona.

(2) Poročilo vsebuje informacije o razvoju dostopnosti proizvodov in storitev, morebitna vezanost na določeno tehnologijo ali ovire za inovacije ter učinek tega zakona na gospodarske subjekte in invalide z vidika socialnega, ekonomskega in tehnološkega razvoja ter druge informacije. Komisija v poročilih upošteva stališča gospodarskih akterjev in ustreznih nevladnih organizacij, vključno z invalidskimi organizacijami.

(3) Komisiji v imenu Republike Slovenije poroča koordinator za mednarodne zadeve na ministrstvu, pristojnem za invalidsko varstvo.

(4) Resorno ministrstvo, ki je pristojno za zagotavljanje dostopnosti do posameznega proizvoda ali storitve na podlagi tega zakona, mora letno, najkasneje do konca meseca januarja za preteklo leto, koordinatorju iz tretjega odstavka tega člena poročati o razvoju dostopnosti iz drugega odstavka tega člena in pripraviti informacije za izdelavo poročila Komisiji .

43. člen **(sprejetje podzakonskih aktov)**

Pravilnik iz drugega odstavka 11. člena tega zakona se sprejme v enem letu od začetka veljavnosti tega zakona.

44. člen **(začetek veljavnosti)**

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 28. junija 2025, razen kjer je v zakonu drugače določeno.

III. OBRAZLOŽITEV K ČLENOM:

K 1. členu

Člen opredeljuje vsebino zakona, to je zahteve za dostopnost za določene proizvode in storitve za uporabnike z različnimi oblikami invalidnostmi, obveznosti gospodarskih subjektov glede dostopnosti proizvodov in storitev ter nadzor nad izvajanjem določb tega zakona in na njegovi podlagi izdanih predpisov. Prav tako dopušča možnost, da se določbe tega zakona uporabljajo za osebe na podlagi Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov.

K 2. členu

Zakona v pravni red Republike Slovenije prenaša Direktivo (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve (UL L št. 151 z dne 7.6.2019, str. 70).

K 3. členu

S tem členom je določeno, da se zakon uporablja za proizvode in storitve za katere so elementi dostopnosti najbolj potrebni, da bi se zmanjšali stroški prilagoditev proizvodov ali storitev različnim nacionalnim zahtevam, ki so lahko še posebej obremenjujoče za mala in srednja podjetja (MSP), s ciljem poenotiti delovanje enotnega trga, omogočiti lažje izvajanje obveznosti glede dostopnosti, tudi na področju javnih naročil, spodbuditi čezmejno sodelovanje pri evropskih strukturnih in investicijskih skladih in s tem povečati konkurenčnost gospodarskih subjektov, še posebej MSP.

Prvi odstavek določa, da se zakon uporablja za potrošniške sisteme računalniške strojne opreme za splošno rabo in njihove operacijske sisteme, samopostrežne terminale, namenjene zagotavljanju storitev, za katere se uporablja ta zakon; to so: bankomati, prodajni avtomati za vozovnice, avtomati za prijavo, interaktivne samopostrežne terminale za zagotavljanje informacij (razen terminalov, ki so nameščeni kot sestavni deli vozil, zrakoplovov, ladij ali tirnih vozil), potrošniško terminalno opremo z interaktivnimi računalniškimi zmogljivostmi, ki se uporablja za elektronske komunikacijske storitve, potrošniško terminalno opremo z interaktivnimi računalniškimi zmogljivostmi, ki se uporablja za dostop do avdiovizualnih medijskih storitev in e-bralnike.

Drugi odstavek določa, da se zakon uporablja za elektronske komunikacijske storitve (razen storitev prenosa, ki se uporabljajo za zagotavljanje storitev stroj-stroj), storitve, ki zagotavljajo dostop do avdiovizualnih medijskih storitev, elemente storitev zračnega, avtobusnega in vodnega potniškega prevoza, razen storitev mestnega, primestnega in regionalnega prevoza, za katere se uporabljajo le elementi iz točke (v):

- (i) spletišča;
- (ii) storitve na osnovi mobilnih naprav, vključno z mobilnimi aplikacijami;
- (iii) elektronske vozovnice in storitve izdajanja elektronskih vozovnic;
- (iv) zagotavljanje informacij o prevoznih storitvah, vključno s potovalnimi informacijami v realnem času; v primeru informativnih zaslonov je to omejeno le na interaktivne zaslone, ki so na ozemlju Unije, ter
- (v) interaktivne samopostrežne terminale na ozemlju Unije, razen tistih, ki so nameščeni kot sestavni deli vozil, zrakoplovov, ladij ali tirnih vozil, ki se uporabljajo za zagotavljanje kateregakoli dela takšnih storitev potniškega prevoza;
- d) potrošniške bančne storitve;
- e) e-knjige in namensko programsko opremo ter
- f) storitve e-trgovine.

K 4. členu

S tem členom je v prvem odstavku določeno, da se zakon ne uporablja za določeno vsebino spletišč in mobilnih aplikacij. Drugi odstavek določa, da zakon ne velja za mikropodjetja, ki zagotavljajo storitve. Tretji odstavek pa določa, da se zakon ne uporablja za področje železniškega prevoza, ki je urejeno z Uredbo Komisije (EU) št. 1300/2014 z dne 18. novembra 2014 o tehničnih specifikacijah za interoperabilnost v zvezi z dostopnostjo železniškega sistema Unije za invalide in funkcionalno ovirane osebe in) Uredbo Komisije (EU) št. 454/2011 z dne 5. maja 2011 o tehničnih specifikacijah za interoperabilnost v zvezi s podsistemom »telematske aplikacije za potniški promet« vseevropskega železniškega sistema.

K 5. členu

Namen tega člena je pojasnitev izrazov, uporabljenih v predlaganem zakonu. Definicije izrazov so usklajene z izrazi iz evropske in slovenske zakonodaje na posameznih resornih področjih (Uredba 765/2008/ES, Sklep 768/2008/ES, Direktiva 48/2008/ES, Direktiva 1972/2018/EU, Uredba 2018/454/EU, Uredba 1300/2014/EU, Uredba (ES) št. 1107/2006, Uredba 1371/2007/ES, Direktiva 797/2016/EU, Direktiva 45/2009/ES, Uredba 1177/2010/EU, Zakona o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih, Zakon o letalstvu, Zakonom o plovbi po celinskih vodah, Zakon o prevozih v cestnem prometu in drugi).

Pri izrazih za temeljne subjekte zakona kot so distributer, uvoznik in pooblaščen zastopnik se uporablja samo moška oblika samostalnika, ker jih zakon uporablja za subjekte, ki so pravne osebe in zato obeh spolnih oblik ni mogoče zapisati.

V točkah 30, 31 in 32, prikaz osnovnih pojmov, ki zadevajo delitev prometa, na več vrst oz. oblik prometa oz. panog (ang. »mode«, nem. »Zweig«). Te so npr. cestni, pomorski in zračni prevoz. Opredeljeni so po zakonodaji, ki jih ureja in tako zadeva tudi to področje prometa za invalide in ostale osebe, ki so funkcionalno omejene.

K 6. členu

Ta člen določa, da gospodarski subjekti lahko dajo na trg le tiste proizvode, ki izpolnjujejo zahteve iz predloga tega zakona in da lahko opravljajo storitve, ki izpolnjujejo zahteve glede dostopnosti določene v predlogu tega zakona.

K 7. členu

Namen tega člena je omogočanje prostega pretoka proizvodov in storitev, ki izpolnjujejo zahteve v skladu s predlogom zakona.

K 8. členu

Člen je pravna podlaga za podzakonski akt, s katerim bodo določene podrobnejše zahteve glede dostopnosti proizvodov, njihovo označevanje in postopek ugotavljanja skladnosti, ki morajo biti izpolnjene, da bo zagotovljena njihova dostopnost v skladu s tem zakonom.

K 9. členu

Člen določa splošne zahteve za dostopnost storitev, razen storitve mestnega, primestnega in regionalnega prevoza. Da se invalidom omogoči optimalna predvidljiva uporaba, se storitve zagotavljajo z vključevanjem funkcij, praks, politik in postopkov ter sprememb pri delovanju storitev, ki

ustrezajo njihovim potrebam in zagotavljajo interoperabilnost s podpornimi tehnologijami, naštetimi v tem členu.

Člen tudi opredeljuje pristojnost resornih ministrstev za določitev zahtev glede dostopnosti do posameznih storitev.

K 10. členu

Člen podrobneje določa obveznosti, ki jih morajo izpolnjevati ponudniki elektronskih komunikacijskih storitev, katere so definirane v zakonu, ki ureja elektronske komunikacije. Pri tem členu gre za delni prenos določb Oddelka IV in V Priloge 1 Direktive (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve.

Posledično morajo ponudniki elektronskih komunikacijskih storitev poleg glasovne komunikacije zagotavljati tudi uporabo negovorjene komunikacije, pri čemer negovorjena komunikacija vključuje SMS, video ter sprotno zapisovanje besedila v realnem času; zagotavljati storitev celotnega pogovora, kadar je poleg glasovne komunikacije na voljo tudi video ter zagotavljati, da je komunikacija v sili, pri kateri se uporabljata glas in besedilo (vključno z besedilom v realnem času), sinhronizirana in da je, kadar je na voljo video, sinhronizirana tudi v obliki storitve celotnega pogovora ter jo ponudniki elektronskih komunikacijskih storitev posredujejo najprimernejšemu centru za obveščanje.

Ker bodo obveznosti, ki jih morajo izpolnjevati ponudniki glede zagotavljanja komunikacij v sili invalidom, konkretizirane v splošnem aktu Agencije za komunikacijska omrežja in storitve RS, ki ureja kakovost storitev za enotno evropsko telefonsko številko za klice v sili »112«, številko policije »113« in številko za prijavo pogrešanih otrok 116 000 komunikacijo v sili, izdanem na podlagi določb Zakona o elektronskih komunikacijah, se v drugem odstavku napotuje na uporabo le- tega.

K 11. členu

Člen določa dodatne zahteve glede dostopnosti storitev, ki zagotavljajo dostop do avdiovizualnih medijskih storitev. Storitve, ki zagotavljajo dostop do avdiovizualnih medijskih storitev, morajo izpolnjevati dodatne zahteve, in sicer, da zagotavljajo elektronske programske vodnike, ki so zaznavni, uporabni, razumljivi in zanesljivi ter zagotavljajo informacije o razpoložljivosti elementov dostopnosti ter da zagotavljajo, da so komponente dostopnosti (storitve dostopa) avdiovizualnih medijskih storitev, kot so podnapisi, zvočni opis, govorjeni podnapisi in tolmačenje v znakovnem jeziku, v celoti posredovane v ustrezni kakovosti, ki omogoča natančen prikaz, sinhronizirani z zvokom in videom ter uporabnikom omogočajo nadzor prikaza in uporabe. Drugi odstavek tega člena določa, da minister, pristojen za področje avdiovizualnih medijskih storitev, s pravilnikom določi podrobnejše zahteve glede dostopnosti storitev iz prejšnjega odstavka.

K 12. členu

Člen določa zahteve, ki jih morajo izpolnjevati ponudniki storitev e-knjige. E-knjiga in namenska programska oprema pomeni storitev, ki zajema zagotavljanje digitalnih datotek, ki prikazujejo elektronsko različico knjige, vključno s storitvami na osnovi mobilnih naprav, s spletnimi portali in z mobilnimi aplikacijami, namenjeno dostopanju do takšnih digitalnih datotek.

Ponudnik storitve e-knjige mora uporabniku omogočiti dostopati do elektronske različice knjige na razumljiv način, ki jo je mogoče brati, poslušati ali jo kako drugače uporabljati prilagojeno uporabniku. E-knjiga mora poleg besedila vsebovati tudi zvočni zapis besedila ter sinhronizacijo med besedilom in zvočnim zapisom. Ponudnik mora zagotavljati tehnične zahteve, ki omogočajo pravilno delovanje podporne tehnologije, navigacijo po vsebini in postavitve e-knjige, vključno z dinamično postavitvijo, ter strukture, prožnosti in izbire v prikazu vsebine, omogočati alternativne predstavitve vsebine in njene interoperabilnosti z različnimi podpornimi tehnologijami, tako da se zagotovijo zaznavnost,

upravljivost, razumljivost in robustnost za predstavitev vsebine e-knjige ter zagotavljati dostop v obliki metapodatkov o elementih.

Člen določa tudi, da založnik pred izdajo e-knjige v promet naredi samoevalvacijo izpolnjevanja zahtev o dostopnosti, ki jo hrani v lastni dokumentaciji in jo je v primeru inšpekcijskega nadzora dolžan predložiti. Obrazec samoevalvacije se objavi na spletni strani ministrstva pristojnega za knjigo.

K 13. členu

Skladno z 9. členom zakona se opredeljene zahteve, ki zadevajo posamične panoge prometa, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci prometa (prevozniki), da zadostijo osnovnim pogojem, ki so primerni za prevoz invalidov. Te zahteve v pretežni meri izhajajo iz EU direktiv in uredb in sicer pri zračnem prevozu, predpis, ki določa ravnanje pristojnih oseb (letališče, prevoznik) je Uredba št. 1107/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006 o pravicah invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo v zračnem prevozu.

Pri vodnem prevozu je podzakonski predpis, ki določa varnostne zahteve za osebe z zmanjšano mobilnostjo Pravilnik o potniških ladjah (Uradni list RS, št. 76/19, 7/21), ki v svojih določilih 10. člena določa pravila, ki pa so opredeljena z Direktivo 2009/45/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 6. maja 2009 o varnostnih predpisih in standardih za potniške ladje (UL L št. 163 z dne 25. 6. 2009, str. 1), zadnjič spremenjeno z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2020/411 z dne 19. novembra 2019 o spremembi Direktive 2009/45/ES Evropskega parlamenta in Sveta o varnostnih predpisih in standardih za potniške ladje glede varnostnih zahtev za potniške ladje, ki opravljajo notranja potovanja (UL L št. 83 z dne 19. 3. 2020, str. 1), po členu 8. v prilogi III ter Uredba (EU) št. 1177/2010 o pravicah potnikov med potovanjem po morju in celinskih plovnih poteh ter spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004.

Pri avtobusnem prevozu je to Uredba (EU) št. 181/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o pravicah potnikov v avtobusnem prevozu in spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004, določa ureditev prevoza za invalide v poglavju III, prilogi I in II. V zakonodaji še ni izrecno določeno oz. natančno glede pogojev za prevoz invalidov in se ta sistem šele pripravlja in bo vsaj v določeni meri opredeljen v letu 2022 in 2023 /tudi javni razpis, projekti, itd.

K 14. členu

Člen je pravna podlaga za sprejem smernic, ki jih sprejme minister, pristojen za invalide skupaj in v sodelovanju z ministrom, pristojnim za proizvode in ministrom, pristojnim za storitve iz tega zakona. Smernice se objavijo na spletni strani ministrstva. Namen smernic je zagotavljanje lažje implementacije predloga zakona predvsem za mikro podjetja, pripravljale pa se bodo ob sodelovanju vseh zadevnih deležnikov.

K 15. členu

Člen določa kaj morajo proizvajalci zagotoviti oziroma izdelati, preden proizvod pride na trg, da bo skladen z zahteva glede dostopnosti iz predloga zakona.

Natančnejša opredelitev obveznosti je pomembna zaradi sledljivosti proizvoda skozi celotno dobavno verigo od proizvajalca, pooblaščenega zastopnika uvoznika, distributerja (povezava z določili 17., 18. in 19. člena tega zakona) in prispeva k enostavnejšemu in bolj učinkovitemu nadzoru na trgu. Natančnejša opredelitev obveznosti je vezana na zahtevnost proizvoda in omogoča nadzornim organom izslediti in kaznovati gospodarski subjekt, ki je omogočil dostopnost neskladnih proizvodov na trg. Proizvode, ki niso skladni in označeni s predpisanimi zahtevami ni dovoljeno dati na trg ali v uporabo. Gospodarski subjekt mora zagotoviti, da proizvod trajno izpolnjuje zahteve iz predpisov, to je skozi celotno življenjsko dobo proizvoda.

K 16. členu

Člen določa, katere naloge lahko po pooblastilu proizvajalca opravlja pooblaščen zastopnik. Pooblaščen zastopnik ne more v imenu proizvajalca prevzeti odgovornosti, da so proizvodi načrtovani in izdelani v skladu z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti iz tega zakona. Proizvajalec lahko ne glede na to, ali ima sedež v EU ali ne, imenuje pooblaščenega zastopnika v Uniji, da v njegovem imenu opravlja naloge v skladu s tem zakonom. Pooblaščen zastopnik mora imeti sedež v Uniji, da lahko deluje v imenu proizvajalca. Prenos nalog s proizvajalca na pooblaščenega zastopnika mora biti jasen in določen v pisni obliki (pogodba med proizvajalcem in pooblaščenim zastopnikom). Naloge, ki se lahko prenesejo na pooblaščenega zastopnika so upravne narave. Pooblaščen zastopnik tudi ne more na svojo pobudo spremeniti proizvoda, da bi ga uskladjal z zahtevami iz predloga zakona.

K 17. členu

Člen določa obveznosti, ki jih mora izpolniti uvoznik v skladu s svojo vlogo v dobavni verigi, preden da proizvod na trg. Uvoznik je gospodarski subjekt s sedežem v Uniji, ki da proizvod iz tretje države na trg Unije. Ima pomembne in jasno opredeljene obveznosti, zagotoviti mora, da je proizvajalec pravilno izpolnil svoje obveznosti. Ni zgolj preprodajalec proizvodov, temveč ima ključno vlogo pri zagotavljanju skladnosti uvoženih proizvodov. Uvoznik mora za izpolnitev svojih obveznosti zagotoviti, da je s proizvajalcem mogoče vzpostaviti stik (npr. da se omogoči dostop do tehnične dokumentacije organu, ki to zahteva). Uvoznik lahko opravlja upravne naloge v imenu proizvajalca. V takem primeru ga mora proizvajalec izrecno imenovati, da postane pooblaščen zastopnik.

K 18. členu

Člen določa obveznosti distributerjev pri omogočanju dostopnosti proizvoda na trgu. Distributerji so poleg proizvajalcev in uvoznikov tretja skupina gospodarskih subjektov, za katere veljajo posebne obveznosti. Distributer je fizična ali pravna oseba v dobavni verigi, ki ni proizvajalec ali uvoznik in ki zagotovi dostopnost proizvoda na trgu. Distributer mora ravnati s potrebno skrbnostjo glede veljavnih zahtev. Vedeti mora na primer, na katerih proizvodih mora biti oznaka CE, katere informacije morajo spremljati proizvod (npr. izjava EU o skladnosti), kakšne so zahteve glede jezika za označevanje, navodila za uporabo ali druga spremna dokumentacija in kaj jasno kaže, da proizvod ni skladen. Dolžnost distributerja je nacionalnemu organu za nadzor trga dokazati, da je ravnal s potrebno skrbnostjo, in zagotoviti, da je proizvajalec, njegov pooblaščen zastopnik ali oseba, ki mu je priskrbel proizvod, izvedel zahtevane ukrepe glede dostopnosti proizvodov.

K 19. členu

Člen določa, da se uvoznik ali distributer štejeta za proizvajalca, kadar dasta proizvod na trg pod svojim imenom ali blagovno znamko ali pa proizvod, ki je že na trgu, spremenita tako, da to lahko vpliva na njegovo skladnost z zahtevami iz predloga zakona. Na podlagi tega člena uvoznik ali distributer prevzame popolno odgovornost za ugotavljanje skladnosti proizvoda (zasnova in proizvodnja), imeti mora vso dokumentacijo in certifikate, potrebne za dokaz skladnosti proizvoda z zahtevami iz predloga zakona.

K 20. členu

V tem členu je določeno, da morajo gospodarski subjekti iz predloga zakona v obdobju pet let od dobave proizvoda imeti informacijo (identiteto) o tem, kateri gospodarski subjekt jim je proizvod dobavil in komu so ta proizvod dobavili. Te podatke morajo na zahtevo posredovati organom za nadzor trga iz tega zakona.

K 21. členu

Člen določa obveznost ponudnikov storitev zagotavljati, da storitve oblikujejo in opravljajo v skladu z zahtevami glede dostopnosti iz tega zakona ter da so vzpostavljeni postopki za nadaljnje zagotavljanje storitev v skladu z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti.

Ponudniki storitev morajo pripraviti informacije o storitvah, ki izpolnjujejo zahteve glede dostopnosti v skladu s tem zakonom, glede na posamezno vrsto storitve. Informacije morajo vsebovati pojasnilo, kako storitve izpolnjujejo veljavne zahteve glede dostopnosti iz tega zakona in biti na voljo javnosti v pisni in ustni obliki, ter tudi v obliki, ki je dostopna invalidom. Ponudniki storitev morajo te informacije hraniti, posodabljati in objavljati, dokler se storitev izvaja. Prav tako morajo zagotoviti, da imajo vzpostavljene postopke za nadaljnje zagotavljanje storitev v skladu z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti. Pri tem morajo ustrezno upoštevati spremembe značilnosti zagotavljanja storitve, spremembe veljavnih zahtev glede dostopnosti in spremembe harmoniziranih standardov ali tehničnih specifikacij, na podlagi katerih se ugotavlja skladnost storitve z zahtevami glede dostopnosti.

V primeru ugotovljene neskladnosti ponudniki storitev sprejmejo korektivne ukrepe, potrebne za doseganje skladnosti storitve z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti. Ponudniki storitev morajo pristojnemu nadzornemu organu na zahtevo predložiti vse informacije in dokumentacijo, potrebno za dokazovanje skladnosti storitve z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti. S tem organom na zahtevo sodelujejo pri vseh ukrepih za zagotovitev skladnosti storitve z navedenimi zahtevami.

K 22. členu

Člen določa, da se zahteve glede dostopnosti proizvoda ali storitve iz tega zakona uporabljajo, če zagotavljanje skladnosti ne zahteva bistvene spremembe proizvoda ali storitve, zaradi katere bi se temeljito spremenile osnovne značilnosti proizvoda ali storitve, ter zavezancem ne nalaga nesorazmernega bremena. V členu so določena merila za izjemne primere, ko izpolnjevanje zahtev iz predloga zakona pomeni nesorazmerno breme za gospodarske subjekte ali, če ne zahtevajo znatnih sprememb proizvodov in storitev, ki bi lahko povzročile njihovo temeljito spremembo z vidika izpolnjevanja zahtev iz predloga zakona. Ukrepe, ki bi nalagali nesorazmerno breme, bi bilo treba razumeti kot ukrepe, zaradi katerih bi imel gospodarski subjekt dodatno preveliko organizacijsko ali finančno breme, pri tem pa je treba upoštevati, kakšno korist bi imeli invalidi v skladu z določili predloga zakona. Celovito oceno nesorazmernega bremena mora gospodarski subjekt opraviti na podlagi meril iz Priloge VI Direktive 2019/882, ocena mora biti dokumentirana. Za preverjanje upravičenosti uporabe izjem od zahtev glede dostopnosti so v predlogu zakona vzpostavljeni ustrezni mehanizmi nadzora.

K 23. členu

Člen določa, da se domneva, da je proizvod skladen ali storitev skladna glede dostopnosti z zahtevami iz tega zakona, če je skladen oziroma skladna s harmoniziranimi standardi ali njihovimi deli, katerih sklici so bili objavljeni v Uradnem listu EU v kolikor harmonizirani standardi zajemajo te zahteve. S tem določilom se gospodarskim subjektom olajšuje ugotavljanje skladnosti z zahtevami iz predloga zakona. Harmonizirani standardi bodo sprejeti v skladu z Uredbo (EU) št. 1025/2012 Evropskega parlamenta in Sveta o evropski standardizaciji. Evropska komisija je evropskim organizacijam za standardizacijo že izdala več zahtev za standardizacijo s področja dostopnosti, na podlagi katerih bodo pripravljene ustrezni harmonizirani standardi. Ta člen je značilen za zakonodajo t.i. »novega pristopa«, ki je zasnovana tako, da so tehnične podrobnosti določene v harmoniziranih standardih, katerih uporaba ustvarja domnevo o skladnosti z zahtevami iz zadevne zakonodaje. Na ta

način zakonodaja lažje sledi tehničnemu napredku, ne zavira inovacij in povečuje konkurenčnost podjetij.

Drugi odstavek tega člena določa, da če ni na voljo harmoniziranih standardov, potem se šteje, da so proizvodi in storitve skladni z zahtevami za dostopnost iz predloga zakona, če so skladni z zahtevami izvedbenega akta, ki ga Evropska komisija objavi v Uradnem listu EU in je sprejet po postopku s pregledom v skladu z Uredbo (EU) 182/2011.

K 24. členu

Člen določa, da se za vsak proizvod ali storitev, ki izpolnjuje zahteve glede dostopnosti iz tega zakona predpostavlja, da izpolnjuje tudi ustrezne obveznosti iz drugih aktov Unije glede dostopnosti, na način opredeljen v oddelku VI priloge I Direktive 2019/882/EU, razen če je v teh drugih aktih določeno drugače.

K 25. členu

Člen določa, da velja domneva o skladnosti s harmoniziranimi standardi in tehničnimi specifikacijami za druge akte Unije, če zadevni standardi in tehnične specifikacije ali njihovi deli izpolnjujejo zahteve glede dostopnosti iz tega zakona.

K 26. členu

Člen določa pristojni nadzorni organ za nadzor proizvodov na trgu, to je Tržni inšpektorat Republike Slovenije in način izvajanja nadzora, v skladu določili Uredbe (EU) 2019/1020 o nadzoru trga (ta je nadomestila Uredbo (ES) št. 765/2008) in Uredbo o izvajanju Uredbe (EU) o nadzoru trga in skladnosti proizvodov (Uradni list RS št. 194/2021).

K 27. členu

Člen daje pooblastila organu za nadzor nad proizvodi na trgu v skladu z zahtevami iz tega zakona in določa postopek za obravnavo proizvodov, ki niso skladni z zahtevami glede dostopnosti na nacionalni ravni.

K 28. členu

Člen določa zaščitni postopek unije (zaščitna klavzula), ki temelji na desetem odstavku 114. člena PDEU in je vključen v večino področne usklajevalne zakonodaje Unije. Ta člen pooblašča nadzorne organe in pristojna ministrstva iz tega zakona, da v zvezi s proizvodi, ki niso skladni z zahtevami glede dostopnosti ali ne zagotavljajo zaščite javnih interesov, izvedejo omejevalne ukrepe, ter jih zavezuje, da o navedenih ukrepih obvestijo Komisijo in druge države članice. Postopek zaščitne klavzule je oblikovan kot sredstvo za obveščanje vseh nacionalnih organov za nadzor trga o nevarnih in neskladnih proizvodih in s tem za razširitev potrebnih omejitev na vse države članice, da se zagotovi enakovredna raven varstva po vsej EU. Poleg tega Komisiji omogoča sprejetje stališča o nacionalnih ukrepih, ki omejujejo prosti pretok proizvodov, da se zagotovi delovanje enotnega trga.

K 29. členu

Člen določa ukrepe v zvezi z formalno neskladnostjo proizvoda ter ukrepe v primeru, da se neizpolnjevanje ukrepov nadaljuje tudi po zahtevi inšpektorata za odpravo formalnih neskladnosti.

K 30. členu

Člen opredeljuje pristojne organe, ki izvajajo nadzorno oz. sankcijsko funkcijo pri posamičnih vrstah storitev.

K 31. členu

Člen določa, da pristojni organ za nadzor skladnosti storitev, izvaja in redno posodablja ustrezne postopke za preverjanje skladnosti storitev z zahtevami iz tega zakona, obravnavanje pritožb ali poročil o vprašanjih v zvezi z neskladnostjo storitev z zahtevami glede dostopnosti iz tega zakona ter preverjanje, ali je zavezanec sprejel potrebne korektivne ukrepe.

Drugi odstavek člena določa zagotavljanje informacij nadzornih organov o pristojnosti, delu, odločitvah javnosti v dostopni obliki.

K 32. členu

Člen določa, da se v okviru obstoječih pristojnosti, določenimi z materialnimi predpisi, dodelijo nova pooblastila inšpekcijskim organom. Predlagana pooblastila so podrobneje opisana, izhajajoč iz (j) točke četrtega odstavka 14. člena Uredbe 2019/1020/EU se dodaja pooblastilo pridobitve vzorcev proizvodov, vključno pod skrivno identiteto, da bi te vzorce pregledali ter z obratnim inženiringom odkrili neskladnost in pridobili dokaze. S temi pooblastili v okviru obstoječih pristojnosti se inšpekcijskim organom izboljšujejo možnosti ukrepanja, z namenom kakovostnejšega in še učinkovitejšega nadzora trga in skladnosti proizvodov, s čimer se zagotavlja visoka stopnja zaščite javnih interesov.

K 33. členu

Člen dopušča, da se v hitrem postopku lahko izreče globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom. Poleg splošnih pravil za odmero sankcije iz zakona, ki ureja prekrške, se pri določanju višine globe upoštevajo posledice izvršitev prekrška za uporabnika proizvodov ali storitev iz tega zakona.

K 34. členu

Člen določa stroške, ki nastanejo pri pregledu in preizkusu proizvodov, potrebnih za ugotavljanje njihove skladnosti. Pristojni inšpektor brezplačno odvzame ustrezen vzorec proizvoda in o tem sestavi zapisnik. Stroške, ki nastanejo v zvezi z inšpekcijskim postopkom, krije gospodarski subjekt, ki je omogočil dostopnost proizvoda na trgu ali dal na trg ali v uporabo proizvod, ki ni v skladu z določbami tega zakona. Če gospodarski subjekt pred končanim inšpekcijskim postopkom sam prostovoljno umakne ali odpokliče proizvod s trga ali uporabe, krije stroške inšpekcijskega postopka, ki nastanejo do umika ali odpoklica proizvoda.

K 35. členu

S tem členom se opredeljujejo prekrški za kršitev zagotavljanja dostopnosti do proizvodov. V prvem odstavku se določajo prekrški za neizvajanje naloženih obveznosti gospodarskim subjektom. Višina globe je predpisana v razponu, glede na njegovo odgovornost v dobavni verigi in glede na status gospodarskega subjekta. Tako so v prvem odstavku 36. člena določene globe za proizvajalca, uvoznika in pooblaščenega zastopnika v Republiki Sloveniji, ki v zvezi z opravljanjem dejavnosti stori prekršek, kot gospodarski subjekt v statusni obliki pravne osebe. V drugem odstavku pa globe, če dejavnost opravlja kot samostojni podjetnik posameznik ali kot posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

V tretjem odstavku 36 člena se predpisujejo globe za odgovorno osebo pravne osebe ali odgovorne osebe samostojnega podjetnika posameznika, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

V četrtem odstavku 36. člena so predpisane globe za pravno osebo, v petem odstavku, globe za samostojnega podjetnika posameznika in posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, v šestem odstavku pa globe za odgovorno osebo prej navedenih statusov gospodarskih subjektov, kateri opravljajo dejavnost kot distributer ali uporabnik proizvoda in storijo prekršek iz prvega odstavka tega člena.

Najnižja predpisana meja globe je proporcionalna glede na težo kršitve je primerljiva z drugimi predpisi, ki določajo zahteve za proizvode, kot so Zakon o splošni varnosti proizvodov in Zakon tehničnih zahtevah za proizvode.

K 36. členu

Člen določa prekrške za kršitev zagotavljanja dostopnosti do elektronskih komunikacijskih storitev. Prvi odstavek določa višino globe v razponu za pravno osebo, ki kot ponudnik elektronskih komunikacijskih storitev pri zagotavljanju le teh, ne zagotavlja dostopnosti, kot jih predpisuje ta zakon.

Drugi odstavek pa določa globo za samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ki ne zagotavlja dostopnosti iz tega zakona. Tretji odstavek tega člena pa določa globo tudi za odgovorno osebo pravne osebe, odgovorno osebo samostojnega podjetnika posameznika, in odgovorno osebo posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost v primeru, če niso upoštevane obveznosti glede dostopnosti iz tega zakona.

K 37. členu

Člen določa prekrške za kršitev zagotavljanja dostopnosti do avdiovizualnih medijskih storitev. Prvi odstavek določa višino globe v razponu za pravno osebo, ki kot ponudnik storitev pri zagotavljanju storitev, ki zagotavljajo dostop do avdiovizualnih medijskih storitev ne zagotavlja dostopnosti do avdiovizualnih medijskih storitev, kot jih predpisuje ta zakon.

Drugi odstavek določa globo za samostojnega podjetnika posameznika, ki ne zagotavlja dostopnosti do avdiovizualnih medijskih storitev iz tega zakona. Tretji odstavek tega člena pa določa globo za posameznika, ki ne zagotavlja dostopnosti do avdiovizualnih medijskih storitev iz tega zakona.

K 38. členu

Člen določa višino glob za prekrške za kršitev zagotavljanja zahtev za dostopnosti do e-knjige. Globe, glede na to da zadeva subjekte, ki so zavezani k obveznem izvodu publikacij, med katere spada tudi elektronska knjiga, sledi globam določenim v Zakonu o obveznem izvodu publikacij (Uradni list RS, št. 69/06 in 86/09).

Z razliko, da se globo za prekršek pravne osebe, ki po zakonu, ki ureja gospodarske družbe šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo višja od globe za ostale pravne osebe. Globo se določi v višini dvakratnika globe za manjše pravne osebe.

V hitrem postopku se lahko storilcu izreče tudi globo v znesku, ki je višja od najnižje predpisane mere globe.

K 39. členu

Člen določa prekrške za kršitev zagotavljanja dostopnosti do zračnega, avtobusnega in vodnega potniškega prevoza. Kršitve zahtev glede dostopnosti do zračnega potniškega prometa so opredeljene v Uredbi o izvajanju Uredbe (ES) o pravicah invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo v zračnem

prevozu (Uradni list RS, št. 106/10). Kršitve zahtev glede dostopnosti avtobusnega potniškega prometa se sankcionirajo v skladu z Uredbo o izvajanju Uredbe (EU) o pravicah potnikov v avtobusnem prevozu (Uradni list RS, št. 15/13), kršitve zahtev dostopnosti vodnega potniškega prometa se sankcionirajo v skladu z Uredbo o izvajanju Uredbe 1177/2010/EU o pravicah potnikov med potovanjem po morju in celinskih plovnih poteh (Uradni list RS, št. 49/13).

K 40. členu

Člen opredeljuje prehodne določbe glede zagotavljanja dostopnosti. Ukrepi na podlagi tega zakona se uporabljajo od 28. junija 2025, ukrepi za sprejem komunikacije v sili v okviru enotne evropske številke za klic v sili »112« pa se lahko začnejo uporabljati najpozneje od 28. junija 2027 dalje.

K 41. členu

Člen določa prehodno obdobje, v katerem ponudniki storitev lahko pri zagotavljanju storitev še naprej uporabljajo proizvode, ki so jih zakonito uporabljali za zagotavljanje podobnih storitev, vendar le do 28. junija 2030. Prav tako se lahko pogodbe o storitvah, sklenjene pred 28. junijem 2025 izvajajo brez sprememb do poteka njihove veljavnosti, vendar ne dlje kot pet let po navedenem datumu. Samopostrežni terminali, ki so jih ponudniki storitev zakonito uporabljali za zagotavljanje storitev pred 28. junijem 2025, se lahko še naprej uporabljajo za zagotavljanje podobnih storitev do konca njihove ekonomske koristne življenjske dobe, vendar ne dlje kot 20 let po začetku njihove uporabe. Še nadalje se lahko v nespremenjeni obliki uporablja storitev e-knjige, ki je bila v uporabi pred 28. junijem 2025.

K 42. členu

Člen določa obveznost poročanja Evropski Komisiji in priprava poročil o uporabi ukrepov za zagotovitev dostopnosti za proizvode in storitve na podlagi tega zakona. Poročilo mora vsebovati informacije o razvoju dostopnosti proizvodov in storitev, morebitna vezanost na določeno tehnologijo ali ovire za inovacije ter učinek tega zakona na gospodarske subjekte in invalide z vidika socialnega, ekonomskega in tehnološkega razvoja ter druge informacije. Komisija v poročilih upošteva stališča gospodarskih akterjev in ustreznih nevladnih organizacij, vključno z invalidskimi organizacijami.

Komisiji v imenu Republike Slovenije poroča koordinator za mednarodne zadeve na ministrstvu, pristojnem za invalidsko varstvo. Resorno ministrstvo, ki je pristojno za zagotavljanje dostopnosti do posameznega proizvoda ali storitve na podlagi tega zakona, mora letno, najkasneje do konca meseca januarja za preteklo leto, koordinatorju poročati o razvoju dostopnosti in pripraviti informacije za izdelavo poročila Komisiji.

K 43. členu

Člen določa sprejetje podzakonskega akta, ki se nanaša na avdiovizualne medijske storitve ob uveljavitvi tega zakona.

K 44. členu

Člen določa začetek veljavnosti zakona, to je petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, in začetek uporabe zakona, to je 28. junija 2025, razen kjer je v zakonu določena drugače.